

PLAN URBANISTIC GENERAL

ORAȘUL DRAGOMIREȘTI

JUDEȚUL MARAMUREȘ

Nr. pr.: 2019-059

VOLUMUL I

MEMORIU GENERAL

2022

LISTA DE SEMNĂTURI

PROIECTANT GENERAL: S.C. AEDILIS PROIECT S.R.L.

Şef proiect: arh. urb. Dan Florin FLORUŢ

Proiectanţi:

Urbanism: arh. urb. Dan Florin FLORUŢ
ing. geogr. urb. Camelia FAUR

Transporturi:

Ing. Gheorghe BOROŞ

Tehnico-edilitare:

Ing. Andrei MOLDOVAN

Cartografiere şi tehnoredactare:

Geogr. Petru Adrian MOIŞ

CUPRINS

1. INTRODUCERE.....	2
1.1 Date de recunoaștere a documentației	2
1.2 Obiectul lucrării	5
1.3 Surse documentare	6
2. STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII URBANISTICE	9
2.1 Evoluție	9
2.2 Elemente ale cadrului natural	12
2.2.1 Caracteristicile reliefului	12
2.2.2 Geologia	13
2.2.3 Hidrografie. Hidrologie	14
2.2.4 Condiții climatice	15
2.2.4.1 Temperatura	15
2.2.4.2 Precipitațiile	16
2.2.4.3 Vânturile	16
2.2.4.4 Lumina solară	16
2.2.4.5 Fenomene meteorologice	16
2.2.4.6 Seismicitatea	16
2.2.5 Solurile	16
2.2.6 Vegetația	16
2.2.7 Fauna	17
2.3 Relații în teritoriu	18
2.4 Potențial economic	28
2.5 Populația. Elemente demografice și sociale	32
2.6 Căi de comunicație și transport	37
2.7 Intravilan existent. Zone funcționale. Bilanț teritorial	38
2.8 Zone cu riscuri naturale	43
2.9 Echipare edilitară	44
2.9.1 Gopodărirea apelor	44
2.9.2 Alimentarea cu apă	44
2.9.3 Canalizarea	45
2.9.4 Alimentarea cu energie electrică	45
2.9.5 Telefonie	45
2.9.6 Alimentarea cu căldură	46
2.9.7 Alimentarea cu gaz metan	46
2.9.8 Gospodărie comunală	46

2.10 Probleme de mediu.....	46
2.11 Disfuncționalități.....	49
2.11.1 Privind activitățile economice	49
2.11.2 Privind structura populației	49
2.11.3 Privind căile de circulație	49
2.11.4 Privind echiparea edilitară.....	49
2.11.5 Privind protecția mediului	49
2.12 Necesități și oportunități ale populației.....	50
3. PROPUNERI DE ORGANIZARE URBANISTICĂ.....	51
3.1 Studii de fundamentare	51
3.2 Evoluție posibilă, priorități.....	59
3.3 Optimizarea relațiilor în teritoriu	60
3.4 Dezvoltarea activităților	60
3.5 Evoluția populației	61
3.6 Organizarea circulației	62
3.7 Intravilan propus. Zonificare funcțională. Bilanț teritorial	63
3.8 Măsuri în zonele cu riscuri naturale	67
3.9 Dezvoltarea echipării edilitare	68
3.9.1 Gopodărirea apelor	68
3.9.2 Alimentarea cu apă	68
3.9.3 Canalizarea	69
3.9.4 Alimentarea cu energie electrică	69
3.9.5 Telefonie.....	70
3.9.6 Alimentare cu energie termică.....	70
3.9.7 Alimentare cu gaze naturale	70
3.9.8 Gospodărie comunală	70
3.10 Protecția mediului	70
3.11 Reglementări urbanistice.....	72
3.12 Obiective de utilitate publică	79
4. CONCLUZII	81

1.2 OBIECTUL LUCRĂRII

Planul urbanistic general are atât caracter director și strategic, cât și caracter de reglementare și reprezintă principalul instrument de planificare operațională, constituind baza legală pentru realizarea programelor și acțiunilor de dezvoltare. Fiecare unitate administrativ-teritorială trebuie să își actualizeze la maximum 10 ani Planul urbanistic general în funcție de evoluția previzibilă a factorilor sociali, geografici, economici, culturali și a necesităților locale.

Cuprinde prevederi pe termen scurt cu privire la:

- Stabilirea și delimitarea teritoriului intravilan, în relație cu teritoriul administrativ al localității;
- Stabilirea modului de utilizare a terenurilor din intravilan;
- Zonificarea funcțională în corelație cu organizarea rețelei de circulație;
- Delimitarea zonelor afectate de servituți publice, afectate de interdicții temporare și permanente de construire și a zonelor expuse la riscuri naturale;
- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare;
- Stabilirea zonelor protejate și de protecție a monumentelor istorice, a siturilor arheologice reperate și a zonelor care au instituit un regim special de protecție, prevăzut în legislația în vigoare;
- Zonele care au instituite un regim special de protecție prevăzut în legislația în vigoare;
- Formele de proprietate și circulația juridică a terenurilor;
- Precizarea condițiilor de amplasare și conformare a volumelor construite și amenajate și plantate;
- Zonele de risc natural delimitate și declarate astfel, conform legii, precum și la măsurile specifice privind prevenirea și atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor și realizarea construcțiilor în aceste zone;
- Zone de risc datorate unor depozități istorice de deșeuri.

Cuprinde prevederi pe termen mediu și lung cu privire la:

- Evoluția în perspectivă a localității;
- Direcțiile de dezvoltare funcțională în teritoriu;

- Traseele coridoarelor de circulație și de echipare prevăzute în planurile de amenajare a teritoriului național, zonal și județean;
- Zonele de risc natural delimitate și declarate astfel, conform legii, precum și la măsurile specifice privind prevenirea și atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor și realizarea construcțiilor în aceste zone;
- Lista principalelor proiecte de dezvoltare și restructurare;
- Stabilirea și delimitarea zonelor cu interdicție temporară și definitivă de construire;
- Delimitarea zonelor în care se preconizează operațiuni urbanistice de regenerare urbană.

Completarea Planului Urbanistic General al orașului Dragomirești urmărește, prin introducerea în cadrul documentației de urbanism existente a constrângerilor și permisivităților urbanistice generate de zonele propuse pentru extindere, crearea condițiilor de autorizare a noilor construcții, crearea premiselor spațiale pentru desfășurarea activităților economice și sociale în acord cu obiectivele de dezvoltare județene. Se vor lua în considerare implicațiile dezvoltării urbanistice asupra sistemului de circulații și a rețelei de infrastructură edilitară, fiind conturate măsurile pentru dezvoltarea armonioasă a localităților.

1.3.SURSE DOCUMENTARE

1.3.1 Surse documentare propriu zise:

- Plan de Amenajare a Teritoriului Național;
- Plan de Dezvoltare a Regiunii Nord-Vest 2021-2027;
- Plan de Amenajare a Teritoriului Județean Maramureș;
- Plan Urbanistic General al Orașului Dragomirești, 2009;
- Strategia Locală de Dezvoltare a Orașului Dragomirești pentru perioada 2014-2020;
- Studiu pentru definirea, instituirea și delimitarea zonelor protejate care cuprind Patrimoniul Arheologic și Regulament Local de Urbanism pentru Orașul Dragomirești, jud. Maramureș, elaborator Vanderlay Arheo, 2021;
- Lista monumentelor istorice 2015;
- Date puse la dispoziție de Primăria Dragomirești;
- Documentare de teren și consultări cu autoritățile locale;
- Recensământul Populației și al Locuințelor 2011;
- Recensământul General Agricol, 2010.

Pentru suportul topografic s-au folosit ortofotoplanuri, scara 1:5000, planuri topografice, scara 1:5000, alte hărți și planuri referitoare la Orașul Dragomirești.

1.3.2 Elemente legislative:

- Legea nr. 350 /2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare
- Ordin 233 - NORME METODOLOGICE din 26 februarie 2016 de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism
- Regulamentul General de Urbanism (RGU) aprobat prin H.G. nr. 525/1996, cu modificările și completările ulterioare, pentru aprobarea Regulamentului general de urbanism.
- Ordinul MDRT nr. 2701/30.12.2010 pentru aprobarea Metodologiei de informare și consultare a publicului cu privire la elaborarea sau revizuirea planurilor de amenajare a teritoriului și de urbanism;
- Legea nr.50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții cu modificările și completările ulterioare și normele metodologice de aplicare ;
- Planul Național de Amenajare a Teritoriului:
 - Secțiunea I – Căi de comunicație, Legea nr.71/1996
 - Secțiunea a II-a – Apa, Legea nr.171/1997
 - Secțiunea a III-a – Zone protejate, Legea nr.5/2000
 - Secțiunea a IV-a - Rețeaua de localități, Legea 351 / 2001 și 100 / 2007
 - Secțiunea a V-a - Zone de risc natural, Legea nr.575/2001
 - Secțiunea a VI-a – Zone cu resurse turistice, 2008
- LEGEA nr. 114/11.10.1996 Legea locuinței
- Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice.
- Legea nr.24/2007 a spațiilor verzi, republicată, cu modificările ulterioare prin Legea nr.47/2012
- Ordonanța de urgență nr.195/2005 privind protecția mediului, aprobată prin Legea nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare
- Legea fondului funciar nr. 18/1991 (republicată);

- Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții republicată actualizată, Legea nr. 163/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/1995 privind calitatea în construcții.
- Legea nr. 107/1996 a apelor
- Hotărârea nr. 382/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice privind exigențele minime de conținut ale documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism pentru zonele de riscuri naturale
- Legea nr. 213/ 17.11.1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia
- Legea nr. 33 din 27 mai 1994 privind exproprierea pentru cauza de utilitate publică
- Legea cadastrului și publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată cu modificările ulterioare
- Ordonanța nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național
- Ordonanța de urgență nr. 12/1998 privind transportul pe căile ferate române și reorganizarea Societății Naționale a Căilor Ferate Române
- Hotărârea nr. 930 din 11 august 2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică
- Legea nr. 611/ 2015 – Codul silvic.
- Noul Cod Civil actualizat 2018
- LEGEA Nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.
- Ordinul nr. 994/2018 pentru modificarea și completarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății nr. 119/2014
- HG nr. 741/2016 - aprobarea Normelor tehnice și sanitare privind serviciile funerare, înhumarea, incinerarea, transportul, deshumarea și reînhumarea cadavrelor umane, cimitirele, crematoriile umane.
- Ordinul Ministerului Transporturilor nr. 43/1998 pentru aprobarea Normelor tehnice privind încadrarea în categorii a drumurilor naționale.
- ORDIN nr. 1.296 din 30 august 2017 pentru aprobarea Normelor tehnice privind proiectarea, construirea și modernizarea drumurilor
- ORDIN nr.1.295 din 30 august 2017 al ministrului transporturilor pentru aprobarea Normelor tehnice privind stabilirea clasei tehnice a drumurilor publice

- ORDIN nr.1.294 din 30 august 2017 al ministrului transporturilor pentru aprobarea Normelor tehnice privind amplasarea lucrărilor edilitare, a stâlpilor pentru instalații și a pomilor în localitățile urbane și rurale
- Ordinul Ministrului Transporturilor nr. 50/1998 pentru aprobarea Normelor tehnice privind proiectarea și realizarea străzilor în localitățile rurale.
- Ordinul nr. 129/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice privind avizarea și autorizarea de securitate la incendiu și protecție civilă
- Ordinul Ministerului Administrației și Internelor nr. 163/2007 pentru aprobarea Normelor generale de apărare împotriva incendiilor.
- Ghid privind metodologia de elaborare și conținutul-cadru al Planului Urbanistic General, indicativ GP038/99 aprobat prin Ordinul Nr.13/N/10.03.1999
- Ghid privind elaborarea și aprobarea regulamentelor locale de urbanism, indicativ GM-007-2000 aprobat prin Ordinul Nr.21/N/10.04.2000
- ORDIN nr.34/M30/3.422/4.221 din 1995 pentru aprobarea precizarilor privind avizarea documentațiilor tehnice pentru autorizarea executării construcțiilor

2. STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII URBANISTICE

2.1. EVOLUȚIE

Orașul Dragomirești este situat în estul județului Maramureș, în unitatea de relief Depresiunea Maramureșului, la o distanță de 101 km de Municipiul Baia Mare, 45 km față de Sighetu Marmăției și 35 km față de orașele Borșa și Vișeu.

Localitatea așezată la poalele Muntelui Țibleș, pe cursurile râurilor Iza și Baicu formează o panoramă frumoasă, care este un punct de atracție atât pentru localnici cât și pentru turiști.

Orașul se întinde pe o distanță de 5 km, pe drumul județean DJ 186, care leagă municipiul Sighetu Marmăției de orașul Borșa.

Cu o suprafață de 9716 km², Comitatul Maramureșului a fost al șaselea județ ca mărime din Ungaria istorică. Și-a câștigat forma finală în secolul al XIV-lea și a fost un teren regal de vânătoare înainte de a fi transformat într-un județ, după cum demonstrează și prima sa mențiune scrisă (1199: Maramorisio, HO. 2: 1), conform căreia regele Ștefan a vânat în această zonă. În anul 1239 este menționat stabilirea cavalerilor teutoni pe valea Teceului și Vaser.

Printre comorile sale naturale se numără pădurile vaste, rețeaua de apă densă, dar mai ales stratul bogat de sare de la Hust, ce se întinde pe o lungime de aproximativ o sută de km. După anii 1300 a început extragerea sării regale, ceea ce a făcut Maramureșul deosebit de important pentru țară și trezorerie.

În anii treizeci ai secolului al XIV-lea, are loc o schimbare în dezvoltarea județului : soarta nouă a Maramureșului va fi în mâinile regelui Carol Robert, care populează județul cu popoare străine, crescând astfel propria sa putere economică și militară. Regele a permis voievodului Bogdan să se stabilească cu oamenii săi din partea de sud a țării până în Maramureș. Drept urmare, Voievodul Dragoș, care se stabilise anterior aici, este forțat să fugă în Moldova în anul 1359 după ce Bogdan i-a distrus moșiile. În 1352, regele Ludovic cel Mare i-a încredințat lui Drag conducerea provinciei de pază de frontieră stabilită în Moldova. Acest lucru a creat tensiuni între cei doi voievozi, Bogdan și Drag. Regele Louis nu a reușit să-l priveze pe Bogdan de puterea sa și să-i întoarcă pe fiii voievodului săsesc pe scaunul de voievodat. Ca compensare în 1365 le-a dat moșii abandonate al lui Bogdan, cu drepturi nobile.

Balk și fratele său, Drag, au fost ultimele voievodate românești din Maramureș, au deținut titlul până la moartea lor, însă instituția însăși a încetat să mai existe. Drag a fondat familia Drágffy în Maramureș, care a jucat un rol semnificativ în așezarea ulterioară a județului, precum și celor care aveau și rangul de cnez și nobil de descendență românească, spre exemplu Dolhieni, Bilkeys și mai ales Leipzigi.¹

Despre prima așezare românească mai mare au scris cronicarii români și ruși în secolul al XVI-lea.

Rețeaua așezărilor umane se dezvoltă până la secolul XV- XVII, ulterior numărul localităților se schimbă doar într-o măsură relativ mică. Așezările apărute din sec. XVII-XIX au nume ruteniene și în principal fluxurile de munte au servit drept motivație pentru denumirea acestora. Verkhovina este aproape în întregime ruteniană încă din Evul Mediu, în timp ce partea de sud a județului este românească.

Timpe de secole, viața maramureșeană se caracterizează printr-o mișcare constantă:

emigrare și imigrare, de exemplu mulți români pleacă din Maramureș în Moldova. Din Galația, tot mai multe familii rutiene vin pentru a scăpa de aristocratul polonez. Între timp se dezvoltă orașele de coroană de-a lungul Tisei (Câmpulung la Tisa, Vășcova, Sighet,

¹ Sebestyén Zsolt : Máramaros megye helységneveinek etimológiai szótára, Editura Bessenyei, Nyíregyháza, 2012, p. 5-7

Teceu, Hust), a căror populație era formată din coloniști maghiari și germani. Maria Theresa aduce germani și țipțeri în zonele cu exploatare minieră și lemnoasă. În secolul al XVIII-lea, comercianții armeni au adus un nou nivel de compoziție etnografică în Maramureș. Ultimii imigranți sunt evreii, care au venit din Galația în secolele XVIII-XIX și au populat satele în număr tot mai mare. La întâlnirea dintre câmpie și munte nu doar schimbările topografice se pot observa, ci și imaginea etnică diferită a județului. În timp ce populația maghiară și sasă este concentrată aproape exclusiv pe malurile Tisei, în zonele mai înalte s-a format o populație de etnie română și ruteniană aproape omogenă până în secolul XVIII.

Este interesant faptul că, deși multe popoare au trăit cot la cot timp de secole, ura rasială domină rar printre popoare.

Românii și rutenii sunt în cea mai mare parte lucrători de lemn, fermieri, cubiști și păstori. În mod similar, germanii sunt angajați în prelucrarea lemnului și lucrări la pământ, dar majoritatea muncitorilor calificați au un câștig mai mare dar și un nivel de trai mai ridicat. Maghiarii s-au stabilit în orașe și centre industriale, majoritatea meșteri, foști oficiali, mineri și fermieri din cele două localități de pe valea Tisei. Pe valea Izei și Tisei au fost create de populația maghiară așezări umane semnificative : Vâșc, Teceu, Hust, Sighet, Câmpulung la Tisa. Extinderea maghiarilor a fost oarecum împiedicată de invazia tătarilor și, cu toate că Maramureșul a fost mai puțin afectat de devastarea tătarilor, popularea maghiară a cedat, deoarece din interiorul țării nu a primit ”aprovizionare”. Evreii controlează comerțul aproape exclusiv, industria lemnului este sub controlul lor, și mulți oameni din sate își câștigă pâinea din închirierea pământurilor. În oraș și în sate mai mari, mulți dintre ei sunt artizani și muncitori.² Despre populația satelor maghiare medievale se poate spune că este încet absorbită de numărul tot mai mare de ruteni. Numele localităților în limba maghiară este caracterizată cu un nume personal + ”falva” (ex. Dragomér+falva), acest lucru se explică prin popularea organizată a localităților.

După tratatul de la Trianon- care a pus capăt primului război mondial- județul Maramureș s-a împărțit între România și Cehoslovacia. Cu toate că Sighetu Marmăției a fost declarat Cehoslovaciei prin tratatul de pace, cehii i-au înapoiat acesta românilor dintr-un gest bun de vecinătate. În România a fost organizată o nouă unitate administrativă numită Județul Maramureș după 1920, a cărei reședință de județ a fost Sighetu Marmăției și în prezent este Baia Mare.

² Szabó Zoltán : Máramaros, a népek találkozáshelye, p 223

În anul 1939 întregul teritoriu al Maramureșului a fost parte a Ungariei, însă în anul 1944 granițele conform tratatului de la Trianon au fost restaurate cu diferența că noua „gazdă” a părții Transcarpatice a devenit Uniunea Sovietică. Partea atașată Cehoslovaciei a fost numită mai întâi Podkarpatska Rus Ucraina sovietică și, după cel de-al doilea război mondial devine teritoriul transcarpatic al Ucrainei.

Maramureșul din România și-a câștigat forma actuală în 1968 în unele părți din fostele județe Satu Mare, Sălaj și Szolnok-Doboka prin contopire.

În concluzie, Maramureșul poate fi numit locul de întâlnire al popoarelor sau drumul care leagă popoarele. În trecut au trecut prin ea popoarele din sud-est și vest, iar când s-au așezat, s-au împăcat între ele.

2.2. ELEMENTE ALE CADRULUI NATURAL

2.2.1. Caracteristicile reliefului

Orașul Dragomirești este localizat în partea de sud-est a JUDEȚULUI MARAMUREȘ. Localitatea este traversată de drumul de interes județean DJ 186 care asigură legătura cu localitățile învecinate de pe Valea Izei, localitatea Bogdan Vodă în nord-vest, respectiv Săliștea de Sus spre est. Unitatea administrativ teritorială (UAT) a orașului Dragomirești cu o arie de 10097 ha se întinde pe direcția nord sud de pe valea râului Iza, pe flancul nordic al munților Țibleș. UAT Dragomirești cuprinde doar localitatea Dragomirești cu suprafața de 819 ha. Intravilanul localității este format din vatra orașului și 35 de trupuri distribuite geografic pe valea râului Iza și valea râului Boicu până pe versanții superiori ai munților Țibleș.

Unitatea administrativ teritorială a orașului Dragomirești se extinde pe două unități de relief macrostructurale care fac parte din regiunea geografică Țara Maramureșului. Relieful reprezintă una dintre premisele principale ale procesului de individualizare a Țării Maramureșului, încadrând spațiul maramureșan ca o cetate naturală. Depresiunea Maramureșului flancată pe trei părți de șirul montan Igriș-Gutâi-Țibleș-Rodnei-Maramureșului, iar în partea nordică este limitată de valea Tisei, reprezintă fundamentul fizic pe care s-au dezvoltat relațiile și structurile geo-demografice. Limitele fizico geografice nu reprezintă și limite Țării Maramureșului. Sectorul habitatului și activităților umane includ și

areale de contact care se extind până la interfluviile unităților montane învecinate. Așa se poate explica extinderea spațială a teritoriilor administrative pe rama muntoasă.³

La vest de valea Boicului, afluent al râului Iza în Dragomirești, coboară spre depresiunea Dragomirești o catenă reprezentată de o serie de măguri- vf. Măguriței 1263.9 m, măgura Conciului, vf. Măgurii 1224.7 m, Măgura 1184.8 m⁴

2.2.2. Geologia

Depresiunea Maramureșului are forma unui golf extins pe direcția nord-vest/sud-est încadrat de zona eruptivă și cea centrală cristalino-mezozoică. Depresiunea comunică cu regiunile învecinate printr-o serie de pasuri: Huta-587 m, Gutâi-987 m, Neteda-1040 m, Șetref-818 m și Prislop-1416 m. O serie de procese geologice și geomorfologice au contribuit la formarea unității depresionare.

- Mișcările tectonice în timpul cărora s-a evidențiat rolul faliei Dragoș Vodă localizată pe flancu nordic al munților Rodnei cu dezvoltare paleogenă până pe valea Botizei.
- Procesele vulcanice neogene care au ridicat lanțul muntos pe latura vestică.
- Procesele geomorfologice de eroziune diferențiată.

Etaple geologice din evoluția spațiului depresionar se regăsesc în caracteristicile litologice, hidrografice și geomorfologice ale spațiului maramureșan de azi. Inițial teritoriul a funcționat ca un golf marin ca urmare a scufundării spațiului dintre munții Maramureșului și lanțul Rodnei-Prelunca-Codru. Aria sedimentară comunica cu zona flișului din Carpații Orientali prin zona Prislopului. Etapa ulterioară este etapa manifestărilor vulcanice când s-a format lanțul muntos Oaș-Țibleș și s-au depus stive masive de marne, gresii, gipsuri, tufuri. La începutul Cuaternarului bazinul a fost exondat și expus factorilor modelatori externi. Atunci a început formarea rețelei hidrografice reprezentată de râurile Tisa, Iza și Vișeu. Se consideră ca inițial a existat un singur sistem hidrografic, cel al râului Iza, ulterior s-a format valea Vișeului prin captarea râurilor din partea vestică a munților Maramureșului. Totodată s-au evidențiat dealurile Maramureșului cu interfluviul care separă valea Izei de valea Vișeului și se întinde de la șaua Moisei până la valea Tisei.⁵

³ Geografia României III. Carpații românești și depresiunea Transilvaniei. București : Ed. Academiei Române, 1987; Ilieș, Gabriela. Țara Maramureșului. Cluj-Napoca : Presa Universitară Clujeană, 2007

⁴ Geografia României III. Carpații românești și depresiunea Transilvaniei. București : Ed. Academiei Române, 1987.

⁵ Geografia României III. Carpații românești și depresiunea Transilvaniei. București : Ed. Academiei Române, 1987

Valea râului Iza paralelă cu valea Vișeului evoluează pe direcția unui bazin de sedimentare pliocen. Partea superioară a văii este împărțită morfologic trei subunități. Culoarul Săcel -Săliștea de Sus sculptat în depozite oligocene. Depresiunea Dragomirești unde se pot identifica cele trei terase fluviale. Culoarul Rozavlea situat aval de Dragomirești.

Munții Țibleșului au o morfologie conică ce reprezintă formațiuni magmatice de tip neck scoase la zi în urma eroziunii sedimentelor acoperitoare. Ei reprezintă sectorul cel mai înalt al munților vulcanici din nord. Munții au o culme dominantă cu un ecart altitudinal cuprins între 1400 și 1900 metri. Vârfurile remarcabile sunt vf. Hudin-1611 m, vf. Feței-1480.5 m, vf. Stregior-1472.6 m, vf. Tomnaticului-1436.7 m, vf. Arcerului-1828.8 m, vf. Țibelș-1839.3 m, vf. Bran-1853 m. La cota de 1000 m se poate identifica o suprafață de eroziune foarte extinsă fomată din fliș și wildfliș. Suprafața sedimentară are o morfologie de culmi rotunjite denumite obcini. Denumirea de obcină este frecvent întâlnită din Țibleș prin Bucovina până în munții Nemirei. Culmile se pot grupa în obcinile Hudinului, masivul Țibleș și munții Ștefăniței.

2.2.3. Hidrografie. Hidrologie

Factorii hidrologici includ rețeaua hidrografică permanentă și temporară cu întreaga gamă de elemente specifice curgerii.

Rețeaua hidrografică bine reprezentată de râurile Iza și Boicu, stă la baza organizării spațiale a așezărilor. Râul Iza și afluenții fac parte din grupa râurilor nordice tributare Tisei superioare. Sistemul râului Iza are o suprafață totală de 1303 kmp și o lungime de 83 km din care 131 kmp, respectiv 30 km sunt localizați amonte de orașul Dragomirești. Râul Iza izvorăște de pe versantul vestic al masivului Pietrosul Rodnei la o altitudine de 1200 m. Cursul superior drenează o vale largă formată în sedimente cu rezistență scăzută la eroziune. Pe acest sector râul are un coeficient de sinuozitate de 1.2 la o pantă medie de 31%.⁶

Râul Boicu este unul dintre afluenții de stânga importanți ai râului Iza, confluența lor fiind localizată la limita estică a localității Dragomirești. Bazinul hidrografic al râului Boicu drenează 90% din suprafața UAT Dragomirești. Acesta izvorăște de pe versantul nordic al vf. Stregior la o altitudine 1380 m și are o lungime de 19 km până la confluența cu Iza. Coeficientul de sinuozitate de 1.22 și panta medie de 51% denotă energia ridicată a râului.

La nivelul UAT Dragomirești densitatea rețelei hidrografice ajunge la valori de 4 km/kmp cu o medie de 2 km/kmp. Având în vedere că substratul litologic cuprinde pachete

⁶ ***. Atlasul cadastrului apelor din România. București : Ministerul Mediului, 1992.

de roci semipermeabile și impermeabile pe o arie largă se poate deduce gradul ridicat de pluviozitate a zonei. Rețeaua hidrografică se alimentează din precipitații în pondere de 70%.⁷

Caracteristicile hidrogeologice și petrografice din bazinul superior și mijlociu al râului Boicu nu permit cantonarea apei și nu au calitatea de roci magazin pentru acvifere. La nivelul albiei și teraselor râului Iza este cantonat un corp de apă subterană freatică denumit ROSO02/Râul Iza și Vișeu, alimentat de precipitații. Adâncimea medie a nivelului hidrostatic a fost determinată al 3 m. Tipul acviferului este fisural combinat cu poros-permeabil cu nivel liber, fără zone sub presiune.

2.2.4. Condiții climatice

Configurația fizico-geografică induce climatului o serie de particularități locale, diferențieri care apar datorită morfologiei de detaliu, expoziției versanților, altitudinea și panta versanților. Caracteristicile climatice se înscriu în valorile dictate de climatul montan cu influențe vestice.

Diferențierea determinată de factorii fizico-geografici locali duce la formarea topoclimatelor. În cadrul teritoriului analizat se pot identifica următoarele tipuri de topoclimat:

□- Topoclimatul de versant care are caracteristici diferite în funcție de gradul umbrire/însorire și de expunere la circulația maselor de aer baltic/oceanic ba generală a versantului dominant. Predomină topoclimatul de versant nordic.

□- Topoclimatul de culoar este caracteristic văii Izei dar și văilor catenare cum este valea Boicului. Caracteristice sunt regimul termic moderat, umiditatea ridicată, circulația maselor de aer locale sub formă de briză montană, deseori canalizată.

□- Topoclimatul de depresiune sau adăpost caracteristic depresiunilor mici cum este Dragomirești, cu calm atmosferic și inversiuni termice.

2.2.4.1 Temperatura

Caracteristicile generale ale climatului din depresiunea Maramureșului sunt dictate de etajarea altitudinală. Temperatura medie multianuală variază între 8.5-7 °C în zonele depresionare și de deal, între 4-2 °C pe culmile catenelor muntoase și sub 2 °C pe crestele cele mai înalte. Condițiile meteorologice de iarnă se mențin în medie 8 luni pe an cu stratul de zăpadă până la 5 luni. Umiditatea relativă ridicată a aerului induce o scădere percepută a temperaturii aerului cu 2-3 °C față de cea reală.

⁷ Ujvari, I. Geografia apelor României. București : Ed. Științifică, 1972.

2.2.4.2 Precipitațiile

Precipitațiile medii multianuale cresc în ritm altitudinal de la 850 mm/an la nivelul depresiunilor până la 1400 mm/an cu o instabilitate accentuată.

2.2.4.3 Vânturile

Vântul are viteze medii de 10 m/s cu direcții impuse de morfologie și altitudine. La nivelul depresiunii Maramureș nu s-au înregistrat fenomene de secetă recurente anual.

2.2.4.4 Lumina solară:

Durata medie anuală de strălucire a soarelui este de 1800 ore pe an și este invers proporțională cu altitudinea.

2.2.4.5 Fenomene meteorologice

Fiind situată într-o zonă depresionară, localitatea este parțial ferită de fenomene meteorologice deosebite, totuși pot fi evidențiate descărcările electrice grindina, vânturile puternice de scurtă durată și ploile torențiale.

2.2.4.6 Seismicitatea

Conform Legii nr. 575/2001 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a V-a – „Zone de risc natural”, unitățile administrativ-teritoriale din județul Maramureș sunt amplasate în zone pentru care intensitatea seismică exprimată în grade MSK este minim VII.

Perioada medie de revenire a cutremurelor de intensitate VII este de 100 de ani, $a_g = 0,10$ g și perioada de control a spectrului de răspuns $T_c = 0,7$ sec.

2.2.5 Solurile

Resursa naturală principală pentru activitatea agricolă o reprezintă solurile. În general, solurile întâlnite în această zonă sunt de tipul argiloiluviale podzolice și argiloiluviale brune podzolice, de bună calitate. Solurile podzolice argiloiluviale ocupă suprafețe mari de terenuri plane și slab înclinate cu drenaj slab. Sunt terenuri arabile, pășuni, livezi de pomi fructiferi.

În lunca râului Iza, se întâlnește sol aluvionar, luto-nisipos pe alocuri, slab drenat, cu nivel freatic de mică adâncime și cu un grad mai mare de fertilitate.

2.2.6 Vegetația

Diversitatea formelor de relief, cu munți, și cu dominanță deluroasă, particularitățile climei și natura rocilor au determinat o vegetație bogată și variată, caracteristică întregii zone. La munte cresc plante ierboase ca: arbuști (salcia pitică) și pășuni întinse, cu pajști și tufișuri, vegetație importantă pentru păstorit. Se mai întâlnesc arbuști și tufe ca: jneapănul, arinul de

munte, merișorul și afinul, zmeurul și murul, prezențe de brad și molid. Etajul foioaselor este dominat de fag și cuprinde aproape jumătate din totalul pădurilor. Pajiștile sunt formate din poieni și preluci, care primăvara și toamna, acestea devin pășuni. Pe văile Izei și Baicu, este o vegetație de luncă, cu arbuști și terenuri agricole cu suprafețe arabile mici și cu un sol mai puțin generos pe care se cultivă porumb, cartofi, mici grădini cu legume de cultură și mai puțin grâu și ovăz

2.2.7 Fauna

Fauna zonei este de o mare diversitate, fiind influențată de formele de relief și de vegetație.

În pădurile de foioase viețuiesc numeroase specii de păsări și mamifere, unele valoroase din punct de vedere cinegetic precum: mistrețul (*Sus scrofa*), iepurele (*Lepus europeus*), căpriorul (*Capreolus capreolus*), lupul (*Canis lupus*) - tot mai rar, vulpea (*Vulpes vulpes*). Tot în aceste păduri întâlnim mamifere de talie mică precum: veverița (*Saurus vulgaris*), jderul (*Martes martes*), nevăstuica (*Mustela nivalis*).

Ursul și cerbul sunt cele mai reprezentative specii ale faunei montane. În zona rezervației Arcer – Țibleș – Bran se află unul dintre culoarele ecologice, de migrație a carnivorelor mari dintre Munții Țibleș și Munții Rodnei,

Acvifauna pădurilor este și ea bogată și cuprinde printre altele răpitoare de zi și răpitoare de noapte, corvide și păsări de talie mică. Dintre reprezentanții păsărilor amintim: rândunelele (*Hirundo rustica*), lăstunul de mal (*Riparia riparia*), corbul (*Corvus corax*), gaița (*Garrulus glandarius*), huhurezul, ciocănitoarea, uliul, pupăza, cucul, mierla, pițigoiul, vrabia, graurul, coțofana, cioara de semănătură (*Corvus frugilegus*), cioara gri (*Corvus corone cornix*). Corbul (*Corvus corax*) este una din speciile de păsări sedentare inclusă pe lista monumentelor naturii din țară, la Oncești existând un număr de 5 familii. Puii apar foarte de timpuriu la începutul lunii martie fiind îngrijiți de ambii părinți. Corbul poate fi dresat cu ușurință, numărându-se printre cele mai inteligente și evaluate păsări de la noi și poate atinge vârsta de 100 de ani.

În păduri și fânețe întâlnim gușterul (*Lacerta viridis*), șopârla cenușie (*Lacerta agilis*), șarpele de casă (*Natrix natrix*), șarpele orb, numeroase specii de șoareci de câmp, arici, iar sub pământ un mare număr de cârțițe (*Talpa europea*).

În zonele umede și pe lângă firul apelor întâlnim broasca râioasă (*Bufo bufo*), broasca de lac (*Rana esculenta*), broasca de lac mare (*Rana ridibunda*), broasca de baltă cu burta galbenă (*Bombina orientalis*) și broasca de baltă cu burta roșie (*Bombina orientalis*).

În ultimul timp, datorită faptului că multe terenuri au rămas necosite, se remarcă o creștere a populațiilor de șopârle și rozătoare iar pe seama acestora o creștere a numărului de păsări răpitoare.

Lumea insectelor este și ea bine reprezentată prin: lăcusta călătoare (*Pachytelus migratorius*), lăcusta marocană, greieri (*Grillus campestris*), rădașca (*Lucanus cervus*), nasicorn iar dintre fluturi merită amintiți fluturele ochi de păun de zi, fluturele verzei, lamâița, fluturii cerului, coada rândunicii (*Papilio podalirius*).

Apa Izei are numeroase specii de pești: clean, scobar, mreana (*Barbus barbus*), porcușor, beldita, știuca (*Exocoetis lucius*), roșioara, morunaș, biban, cârța, clean vârgat, caras, fusari.

Pădurea – galerie a Izei și râul Iza constituie un habitat ideal pentru numeroase specii de păsări: pescărușul, berzele. Chirele de baltă (*Sterna hirundo*) patrulează în zbor deasupra apei. În petecele de stuf cuibăresc specii de lăcari (*Acrocephalus* sp.). Iarna apar mierlele de apă (*Cinclus cinclus*), iar în timpul verii pot fi văzute stoluri de rațe sălbatice (*Anas platyrhynchos*).

Dintre mamiferele zburătoare, noaptea, din locuri ascunse își iau zborul numeroase exemplare de lilic.

2.3. RELATII ÎN TERITORIU

Orașul Dragomirești este situat în partea de est a județului Maramureș, în Depresiunea Maramureș, pe malul stâng al râului Iza.

Dragomireștiul este situat de-a lungul drumului județean DJ 186 Vadu Izei – Săcel, la o distanță de 91 km față de reședința de județ, Baia Mare, și la o distanță de 47 km față de orașul Sighetu Marmăției.

Pentru transportul feroviar de marfă și călători, orașul Dragomirești nu dispune de stație de marfă și călători, cea mai apropiată stație CFR fiind la Săcel (13 km).

Orașul Dragomirești se învecinează cu următoarele unități administrativ teritoriale:

- Nord: comuna Bogdan Vodă;
- Est: Orașul Săliștea de Sus;

- Sud: comuna Groșii Țibleșului și comunele Zagra și Telciu în județul Bistrița Năsăud;
- Vest – comuna Ieud.

Analiza SWOT⁸

Resurse naturale

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>-Localizarea geografică într-o regiune istorico-etnografică ”Maramureșul Istoric”, la poalele munților Țibleș conținând toate etajele geografice de la gol alpin la lunca râului Iza;</p> <p>-Resurse minerale (ape sărate, minerale, sulfuroase/roci: andezit, gresie, sedimentar, caolin);</p> <p>-Bazin hidrografic bogat – râurile Iza și Baicu cu ecosisteme care au avut un impact important asupra calității vieții localităților de pe malurile lor;</p> <p>-64% din teritoriu acoperit cu păduri, majoritar fag (58%) și molid (27%);</p> <p>-37% terenuri agricole, din acestea 82% pășuni și fânețe;</p> <p>-Floră diversă și faună bogată pe toate etajele de relief (alpin, subalpin, deal, luncă) – Sit Natura 2000 ROSCI0264 Valea Izei și Dealul Solovan (acoperă 95% din suprafața orașului) și Aria Protejată de interes național Arcer – Țibleș – Bran;</p> <p>-Închiderea platformei neconforme de deșeuri menajere a orașului, (depozitate în rampa de transfer de la Sighetu Marmăției);</p> <p>-Amenajări hidrotehnice în intravilanul localității care au eliminat riscurile de inundații.</p>	<p>-Potențial limitat sau neevaluat al resurselor minerale ;</p> <p>-85,5% din suprafața forestieră și 53% din suprafața totală a localității se află sub administrarea centralizată a Regiei Naționale a Pădurilor cu un impact minim asupra dezvoltării locale ;</p> <p>-Potențialul hidrografic în scădere datorită reducerii precipitațiilor ca efect al schimbărilor climatice, exploatarea zonei silvice – de retenție a apei pluviale, a blocării cursurilor de apă de construcții hidroenergetice ;</p> <p>-Poluarea apelor de suprafață și subterane (împreună cu a solului) datorită depozitărilor necontrolate de deșeuri (borhot, rumeguș), scurgerile din platformele de gunoi menajer aferente adăposturilor de animale, deversărilor de ape uzate menajere, sau acide din lucrări miniere părăsite ;</p> <p>-Terenuri arabile sub 17%</p> <p>-Eroziunea solului este în creștere (fiind afectate 34% din suprafața agricolă a regiunii), apar terenuri degradate și neproductive în extravilanul localității, alunecări de teren cu potențial redus în zonele fără construcții ;</p> <p>-Trafic intens și greu prin localitate ;</p> <p>-Managementul deșeurilor – o problemă județeană ;</p> <p>-Structura peisajului și a ecosistemelor afectată de activitățile umane, valoarea naturală conservativă fiind mult redusă ;</p> <p>-Amenințări asupra gradului de conservare a biodiversității, asupra calității resurselor naturale (poluare, braconaj, exploatare primară intensivă, urbanism – blocarea cursurilor de apă, etc) ;</p> <p>-Restricționarea tipurilor de activități economice locale de statutul de conservare a sitului Natura 2000 (fără administrație) ;</p> <p>-Pierderea tradițiilor de dezvoltare locală pe baza administrării obștești a resurselor naturale – cauzate de schimbări socio – economice din ultimii ani și de neimplicarea civică în problemele de mediu.</p>
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI

⁸ Strategia de dezvoltare 2020 Orașul Dragomirești

<p>-Noul Cod Silvic – oportunitate de inițiere a unei colaborări cu RomSilva pentru corelarea obiectivelor de management silvic cu cele de dezvoltare locală;</p> <p>-Participarea partenerială în administrarea Sitului Natura 2000 pentru conservarea – protecția biodiversității locale și valorificarea serviciilor furnizate de aria protejată. Sit Natura 2000 ”Valea Izei și Dealul Solovan” nu are încă un contract de administrare;</p> <p>-Valorificarea turistică a patrimoniului natural și cultural este considerată un avantaj competitiv și o prioritate la nivel național, identificat ca o nișă de dezvoltare la nivel național susținută de campania de promovare internațională ”România, grădina Carpaților”;</p> <p>-Existența mai multor programe de finanțare active în domeniul protecției și conservării biodiversității și a economiei ”verzi” dar și pentru măsuri de diminuare a riscurilor naturale (cutremure, inundații) și de intervenție în cazul manifestării acestora.</p>	<p>-Manifestarea locală a fenomenului global de încălzire și creștere a nivelului de poluare duce la agravarea problemei debitului și a calității apei, cantitatea și calitatea recoltelor, a lemnului exploatat, a condițiilor de viață – degradarea calității solului și a aerului, etc);</p> <p>-Reducerea atractivității turistice și economice locale datorită pierderii calității mediului natural, a biodiversității (floră și faună) din diverse motive;</p> <p>-Orașul este localizat într-o zonă de macroseismicitate de gradul ”6”, care poate provoca distrugerii în zone populate pe o rază de până la circa 160 km;</p> <p>-Absența colaborării între RomSilva și autoritatea publică locală pentru corelarea obiectivelor de dezvoltare poate deveni o piedică în calea dezvoltării locale;</p> <p>-Luarea deciziilor/acordarea avizelor de către autorități de reglementare și control de rang superior fără evaluarea impactului asupra dezvoltării socio – economice și de mediu locale, fără consultarea comunității;</p> <p>-Pierderea tradițiilor agricole (trecerea de la zootehnia extensivă la agricultura intensivă) și a celor meșteșugărești;</p> <p>-Neînțelegerea rolului și necunoașterea statutului Sitului Natura 2000 și a potențialului de susținere a dezvoltării socio-economice locale – amânarea reglementării sistemului compensațiilor financiare pentru terenurile agricole din perimetrul ariei protejate;</p> <p>-Creșterea decalajului de dezvoltare între centrele – poli urbani de dezvoltare și a localităților mici și mijlocii datorită diferenței gradului de capacitate și/sau de eligibilitate a accesului la finanțarea privind protecția mediului.</p>
---	--

Resurse fizice

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p><u>Infrastructura de acces:</u></p> <p>-Rețea de drumuri existentă: (DJ 186 – legătura cu localitățile de pe Valea Izei, cu conexiune la DN 17 -Sud via Săcel și DN 18 – Est, Nord, Vest – via Borșa); (51,4 km drumuri forestiere); (55 km drumuri agricole de pământ); (167 străzi secundare/10,38 ha);</p> <p>-Proiect asfaltare drumuri locale: 90% - FND,MDR, 10% - Buget local;</p> <p>-Al treilea volum de trafic auto în scop turistic din Județul Maramureș (după Baia Mare – Satu Mare și Săcel – Moisei – Borșa);</p>	<p><u>Infrastructura de acces:</u></p> <p>-Orașul nu este un nod rutier</p> <p>-Nu există alte legături rutiere cu UAT-uri învecinate;</p> <p>-Străzile orașului sunt într-o stare de viabilitate mediocră și rea;</p> <p>-Rețeaua stradală nu este modernizată în totalitate;</p> <p>-Nu sunt asigurate zonele de protecție a străzilor în scopul unor modernizări viitoare; gabaritul actual și poziționarea clădirilor nu permit în toate cazurile dezvoltarea ulterioară a rețelei stradale;</p> <p>-Trafic greu prin localitate;</p>

-Acces la linia de Cale Ferată cu o cale: Salva Sighetu Marmației – Câmpulung la Tisa, prin Săliștea de Sus (13 km);
- Cel mai apropiat aeroport Baia Mare (105 km) dar și un platou natural folosit în trecut de către aviația utilitară;

-Modernizarea infrastructurii locale este susținută de cele mai multe proiecte din lista de investiții a autorității publice locale.

Infrastructura de utilități:

-Rețele de energie electrică, de comunicații digitale și mobile acoperă întregul oraș;

-Existența a 2 microhidrocentrale;

Infrastructura de mediu:

- Sistem public de captare și alimentare cu apă a tuturor gospodăriilor;

-Sistemul de canalizare acoperă 60% din gospodăriile orașului;

- Rampa de gunoi a orașului a fost închisă.

Construcții – urbanism:

-Caracteristicile urbane (infrastructura și servicii) care au permis obținerea statutului de oraș;

-Plan de Urbanism General aprobat și aplicat.

Economie:

-Societăți comerciale de exploatare și prelucrarea a resurselor naturale (lemn, piatră, agricole – alimentație publică, distilarea alcoolului);

-14 proiecte accesate în domeniul agricol pe Măsura 141 ”Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență”(1 – creșterea animalelor, 1 – cultivarea afinelor, 12 – apicultură, 12 în derulare);

-Potențial mare pentru produsele anexe ale pădurii (ciuperci, fructe de pădure, plante medicinale);

-Potențial vegetal mijlociu la pășuni și fânețe – potențial zootehnic mare cu procesarea produselor în cadrul fermei;

-Potențial pomicol (favorabilitate naturală mare) pentru: alun, afin, zmeur, mur cu ghimpi, trandafir, măceș, corn;

-Potențial pomicol (favorabilitatea potențată) pentru: gutui, măr, nuc, vișin, coacăz, cătină, agriș, soc, lonicera, aronia;

-Densitate mare de utilaje agricole

Infrastructura de utilități:

-Încălzirea majoritară cu combustibil solid vegetal/Lipsa unui sistem de încălzire cu gaz;

-Sistemul de furnizare a energiei electrice este învechit, subdimensionat;

-Cele 2 microhidrocentrale nu au un impact asupra dezvoltării locale (proprietar privat);

Infrastructura de mediu:

-Sistem de canalizare fără conexiune la stația de epurare, nefuncțională;

-Alimentarea cu apă potabilă nu poate asigura debitul și calitatea necesară a apei furnizate – nu există furnizor specializat de servicii de apă-canal;

-Absența unei colectări selective/reciclării locale a deșeurilor – distanțe relativ mari a transportului deșeurilor locale (rampa intermediară la Sighetu Marmației).

Construcții – urbanism

-Pierderea identității arhitecturale a comunității maramureșene tradiționale;

-Aglomerarea construcțiilor și a demarcării gospodăriilor, creând dificultăți de acces în special în cazuri de necesitate, urgențe.

Economie:

-Peste 52% din teritoriu UAT administrat de RomSilva, dar fără impact asupra economiei și pieței muncii locale – clasa de producție forestieră medie 3 (unde 1 max și 5 min);

-Suprafață arabilă/număr de locuitori și potențialul general vegetativ scăzut;

-Grad ridicat de fărâmițare a proprietăților agricole – ferme agricole familiale de subsistență – cu forță de muncă îmbătrânită;

-Cel mai scăzut grad de mecanizare de pe Valea Izei (ha arabil/tractor sau mașini agricole);

-Grad scăzut de asociativitate/Dispariția asociațiilor de producători tradiționali (meșteșugari): țesături, prelucrarea lemnului – dranițe;

-Atractivitate redusă pentru investițiile strategice, competitive tehnologice și cu segmente de piață stabile – în lipsa unor servicii de marketing și a facilităților locale

<p>raportate la nr. de populație; -Existența pieței tradiționale care favorizează schimburile economice locale; -Cele mai multe societăți comerciale în comerț (20) și furnizare de servicii către populație (6); -2 societăți comerciale care asigură cazare (turism); -Prezența obiectivelor turistice naturale și culturale, diversitatea resurselor turistice face posibilă afirmarea unor tipuri variate de turism (eco_agro_turism, turism etnografic, turism laic/religios/cultural, turism științific).</p>	<p>(spații funcționale, infrastructură de acces și utilități, scutiri/reduceri de taxe și impozite); -Număr mic de inițiative antreprenoriale în toate domeniile economice – efect al absenței infrastructurii și a serviciilor de sprijin a afacerilor, de educație profesională și antreprenorială; -Diversificarea scăzută a serviciilor și produselor furnizate de către agenții economici locali locuitorilor și potențialilor turiști; -Capacitate locală redusă tehnică și financiară pentru managementul finanțărilor nerambursabile în domeniul economic; Absența unei strategii turistice locale și a unei infrastructuri dedicate aplicării ei – diversitate și atractivitate scăzută a serviciilor, a promovării;</p>
<p>OPORTUNITĂȚI</p>	<p>AMENINȚĂRI</p>
<p>-Existența surselor de finanțare nerambursabilă guvernamentale și externe, pentru toate aspectele dezvoltării fizice și economice a localității: infrastructură de acces și utilități, servicii de sprijin și formare antreprenorială; -Implicarea Consiliului Județean în proiecte de modernizare a infrastructurii județene rutiere de legătură între centrul județului și zonele lui istorice (ex: DJ 184 Baia Sprie – Bârsana DJ 185). Posibilitatea promovării la nivel județean a unui proiect similar de modernizare a infrastructurii de acces sau utilități (DJ 186 pe Valea Izei – incluzând drumuri de centură pentru decongestionarea traficului din centru localităților); -Tendințe globale de creștere a pieței produselor și serviciilor: (a) ”verzi”, ecologice, a resurselor naturale valorificate superiorși (b) ”culturale și creative” care îmbină utilitatea cu valoarea culturală: ex. roci fasonate, prelucrate pentru lucrări de restaurare, artă meșteșugărească inclusiv tehnici, metode tradiționale de prelucrare, etc, (c) aplicabilitatea practică a cercetării</p>	<p>-Izolarea geografică și economică a județului datorită stării căilor de acces (DN17 și DN 18) și a distanțelor față de piețele de consum; -Încălcări ale prevederilor acordurilor internaționale (ex: Directive ale CE) cu privire la termenele atingerii țintelor infrastructurii de mediu: deșeuri, ape uzate. Directivei Consiliului 91/271/EEC privind epurarea apelor uzate urbane; -Atractivitatea investițională scăzută a orașului în lipsa facilităților urbanistice (spații funcționale – parc-agro-industrial) și a modernizării utilităților (furnizarea de energie, apă – canal); -Cadrul economic global afectat de crize generale și zonale; -Absența unor politici economice microregionale, județene – a capacității de planificare economică, de corelare a dezvoltării economice cu resursele locale, a serviciilor de marketing – promovarea teritorială; -Compromiterea potențialului economic turistic prin exploatarea inadecvată a resurselor naturale, dezvoltarea altor forme</p>

<p>și inovării, accesul la rezultatele CDI de către agenții economici și populație.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Evaluarea potențialului agricol al localităților eligibile pentru finanțare în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală, orientativ pentru planificarea afacerilor agricole; -Creșterea importanței tehnologiei informației și comunicării în toate aspectele dezvoltării economice; -Maramureșul – este unul dintre cele mai cunoscute mărci turistice din Regiunea de Nord Vest, fiind căutat pentru petrecerea sărbătorilor tradiționale și a concediilor familiale – orașul prezintă unui număr reprezentativ de gospodării tradiționale, cu organizare și arhitectură specifice regiunii. 	<p>de valorificare economică intensivă pe termen scurt (industrie, agricultură, sivicultură) sau prin renunțarea la valorile culturale locale materiale și imateriale în favoarea altor valori importante, fără valoare.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Compromiterea dezvoltării pe termen lung a orașului prin exploatarea primară, cantitativă, intensivă a resurselor naturale.
---	---

Resurse umane

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p><u>Populație</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Număr relativ stabil de populație în ultimii 10 ani (+60 de persoane în 2011 față de ultimul Recensământ 2002 și -30 de persoane față de 2013), diminuarea fenomenului migrațional; <p><u>Învățământ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Infrastructura școlară (spații, dotări, echipamente) și personalul didactic existent (ciclu primar – gimnazial/profesional); -Distanțe relativ mici până la unități școlare liceale (Borșa – 34 km, Vișeu de Sus – 22 km, Rozavlea – 11 km, Ruscova – 26 km, Năsăud 87 km); -Cele mai apropiate centre universitare (Sighetu Marmăției – 47 km, Năsăud – 63 km, Bistrița-Năsăud – 87 km, Baia Mare – 105 km); <p><u>Asistență socială</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Sistemul integrat de prestații/beneficii sociale acordate în comunitate: ajutor social, ajutor financiar pentru încălzire, alocații familiale, pensii de diferite scheme; -Generația vârstnică, fostă angajată în domeniile industriale restructurate în ultimii 15 ani, a căror pensii permit un 	<p><u>Populație</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Grup mare de populație emigrată în străinătate (1992 – 2002) pentru căutarea unui loc de muncă; -Spor natural negativ în ultimii 3 ani; -În cadrul familiilor care lucrează în străinătate, există tendința de a naște și crește copiii în țara locului de muncă – pierderea populației nou-născute; -Emigrarea populației tinere în străinătate la rudele emigrate anterior, spre orașe mai mari în căutarea unui loc de muncă sau pentru continuarea studiilor; -Apariția cazurilor psiho-sociale la copiii părinților emigrați, aflați în grija rudelor; <p><u>Învățământ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Nivelul educațional maxim este cel gimnazial; -Desființarea profilului de ucenicie/meserii din cadrul liceului; -Lipsa serviciilor de formare profesională în domeniul exploatarei și prelucrării resurselor naturale, pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale; -Lipsa programelor/activităților de educație/implicare civică;

<p>standard de viață decent și susținerea copiilor</p> <p><u>Sănătate</u></p> <p>-Creșterea infrastructurii și a numărului personalului medical – deschiderea centrului medico – social care va funcționa cu un total de 20 de paturi.</p> <p><u>Sport – agrement</u></p> <p>-Infrastructura sportivă existentă;</p> <p>-Stilul de viață tradițional sănătos favorizat de calitatea mediului înconjurător.</p>	<p><u>Asistență socială</u></p> <p>-Cel puțin 280 de familii sunt beneficiare a unei forme de asistență socială, ceea ce reprezintă aproximativ 25% din populația localității, sub 10% din populație beneficiază de mai multe tipuri de prestații/beneficii sociale publice.</p> <p><u>Piața muncii – formare profesională</u></p> <p>-Reducerea accentuată a locurilor de muncă formale (contracte de muncă) în localitate: 175/în anul 2013 (0,05% din populație) = creșterea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă;</p> <p>-Tendințe de scădere a populației ocupate cu agricultura (activitatea agricolă rămâne o ocupație a populației tradiționaliste, vârstnice) și a restrângerii zonelor agricole datorită ”urbanizării” localității (extinderea zonelor rezidențiale);</p> <p><u>Sănătate</u></p> <p>-Stabilitatea și continuitatea furnizării serviciilor medicale în oraș;</p> <p>-Sport – agrement.</p>
<p>OPORTUNITĂȚI</p>	<p>AMENINȚĂRI</p>
<p>-Educația, prin toate formele ei (formală, informală, nonformală) – poate compensa calitativ, sporul negativ al populației;</p> <p>-Educația profesională și antreprenorială poate clădi speranța ca tână generație să-și identifice și să-și atragă surse de venituri la nivel local, întemeindu-și familii acasă;</p> <p>-Abordarea integrată a asistenței sociale cu serviciile pe piața muncii pentru a facilita accesul la resurse private a persoanelor asistate din surse publice;</p> <p>-Promovarea economiei sociale – înființarea structurilor de economie socială;</p> <p>-Importanța acordată la nivel internațional dezvoltării resurselor umane ca principalul factor de dezvoltare organizațională și locală – existența programelor de finanțare nerambursabilă pentru dezvoltarea infrastructurii și a capacității resurselor umane și a serviciilor sociale;</p> <p>-Asigurarea stabilității și continuității actului medical – serviciu fundamental pentru populație și pentru o zonă turistică;</p>	<p>-Ignorarea sau minimalizarea investițiilor în resursele umane la nivel zonal, județean, național;</p> <p>-Creșterea somajului în condițiile crizei economice;</p> <p>-Continuarea exodului populației tinere din comunitate din cauza stagnării economiei locale și implicit, lipsa de oportunități profesionale;</p> <p>-Recrudescența bolilor datorate unui stil de viață nesănătos, a stresului cotidian, a sărăciei.</p>

-Sportul și agrementul – pe lângă rolul important avut pentru dezvoltarea resurselor umane și sociale, pot diversifica serviciile turistice zonale;
-Promovarea programelor de prevenție și a educației pentru un stil de viață sănătos.

Resurse sociale

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>-Relații strânse între locuitori, bazate pe experiențe de viață și valori comune; -Viață socială activă: - concentrată în jurul bisericii ca lider spiritual al comunității și a calendarului vieții religioase; - componentă laică marcată prin (a) implicarea cetățenilor în grupurile tradiționale de într-ajutorare, (b) în structuri ale societății civile (8 ONG-uri cu 5 domenii de activitate) sau (c) în viața politică; -Structuri decizionale (Consiliul Local) și executive (aparatură proprie al Primarului) ale administrației publice locale funcționale; -Tradiții istorice de conducere obștească a comunității, de administrare a resurselor ei, de dezvoltare locală; -Decizie a Consiliului Local privind asocierea intercomunitară microregională în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală, axa Leader a comunităților de pe Valea Izei; -Poziționarea orașului într-una dintre cele mai cunoscute zone etnoculturale a Maramureșului Istoric – Valea Izei cu patrimoniul ei material și imaterial; -Biserica de lemn din Dragomirești – expusă în Muzeul Satului ”Dimitrie Gusti”, București; -Clădirile, meșteșugurile tradiționale, portul și folclorul conservate pe teritoriul orașului.</p>	<p>-Coeziunea familială marcată de fenomenul emigrării în căutarea unor surse de venit. Marii perdanti – copii celor plecați, rămași în grija rudelor; -Valori sociale (încredere, ajutor voluntar, criterii de apreciere, etc) afectate de schimbările structurale din viața orașului din ultimii 20 de ani; -Funcționalitatea ONG-urilor locale afectate de accesul redus la resursele necesare derulării activității: spații, echipamente, personal calificat angajat, etc. -Lipsa capacității locale publice sau civice (infrastructura și servicii) de management a dezvoltării locale: strategii – programe – proiecte. Astfel orașul este dependent de servicii – informații din afara lui; -Experiență redusă de cooperare între comunități, de construcție și management a parteneriatelor cu parteneri publici sau privați (agenți economici sau ONG-uri). -Pierderea identității culturale locale cu impact asupra dezvoltării socio-economice; -Localitatea are un singur obiectiv cultural protejat pe lista monumentelor (Centrul Socio – Administrativ).</p>
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI

<p>-Creșterea capacității parteneriale locale public – private de dezvoltarea locală pe baza tradițiilor obștești, a implicării partenerilor privați (agenți economici, societate civilă) în procesul de planificare – implementare a proiectelor de dezvoltare economice, de mediu, sociale din localitate;</p> <p>-Existența surselor de finanțare nerambursabile pentru dezvoltarea exemplarelor de bună guvernare: dezvoltare comunitară, guvernare – datorită importanței acordate guvernării participative, implicării civice de către finanțatori – statele europene;</p> <p>-Creșterea accesului la resursele financiare prin dezvoltarea cadrului de cooperare teritorial (ex. Grupul de Acțiune Locală Vadu Izei) și sectorial (ex. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Maramureș Apă – Canal);</p> <p>-Reprezentarea orașului în rețele de cooperare cu scopul transferului de bune practici și promovarea orașului (ex. Asociația Orașelor din România, Asociația Europeană a Zonelor Montane, etc);</p> <p>-Valorificarea culturală și de promovare locală a diasporei, localnicilor stabiliți în alte localități din țară și străinătate – organizarea de evenimente dedicate localității (București – Muzeul Satului/străinătate);</p> <p>-Conservarea, protecția și valorificarea atentă a valorilor culturale locale (arhitectură, echipamente și dotări casnice, portul și folclorul local) atât pentru menținerea identității culturale locale cât și pentru promovarea economiei culturale și creative.</p>	<p>-Dependența totală a dezvoltării locale de servicii specifice din afara localității;</p> <p>-Capacitatea redusă de dezvoltare, corelată cu scăderea populației și pierderea identității culturale locale poate conduce la încorporarea orașului în structura administrativă a unei localități învecinate mai dezvoltate;</p> <p>-Absența unui cadru de cooperare teritorial face imposibilă soluționarea problemelor comune majore de infrastructură (acces, utilități, de mediu, economice și sociale) ale comunităților de pe Valea Izei;</p> <p>-Pierderea identității culturale va duce în primul rând la creșterea pierderii de populație prin migrarea unei generații tinere fără legături cu comunitatea natală și transformarea orașului într-o oportunitate imobiliară pentru persoane (în vârstă) care aleg un stil de viață liniștit și sănătos.</p>
---	--

Resurse financiare

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> - Sursele bugetare locale existente (din taxe și impozite locale – susținute de proprietari și agenți economici locali); - Suport financiar public județean și central (cote defalcate) - peste 84% din valoarea investițiilor alocate modernizării infrastructurii locale; - Venituri individuale/ familiale existente (din salarii, pensii, ajutoare sociale, bani trimiși de membri familiei din străinătate); - Economii (din produsele fermelor familiale de subzistență, din într-ajutorare); - Furnizor de servicii bancare: BRD/ CEC; - Program guvernamental de finanțare accesat pentru dezvoltarea infrastructurii locale; - Domeniul public deține terenuri potențial utilizabile pentru proiecte de dezvoltare economică și socială. 	<ul style="list-style-type: none"> - Grad mare de dependență financiară de subvențiile acordate de nivele superioare ale administrației publice (județene și naționale) - Venituri insuficiente pentru a susține proiecte mari de infrastructură locală, sau proiecte de dezvoltare economică (cofinanțare mare); - Economii nu sunt investite în activități generatoare de venit (ci în creșterea calității vieții); - Nivel redus de încredere în servicii financiare/educație financiară, capacitate redusă de utilizare a acestor corelată cu nivelul redus de pregătire antreprenorială; - Capacitate redusă locală (publică și privată) de management a proiectelor de dezvoltare
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> - Creșterea surselor bugetare locale pe termen lung din surse economice prin: <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea capacității antreprenoriale locale; - promovarea și adaptarea specifică locală a economiilor intersectoriale (economia verde ecologică, economia socială, economia culturală și creativă, economia cunoașterii bazată pe cercetare – inovare aplicativă); - crearea unui cadru investițional atractiv pentru domeniile economice considerate prioritare (bazata pe valorificarea superioară a resurselor locale); - Educația financiară a populației – conservarea tradițiilor de economisire, cumpătare financiară, utilizarea produselor și serviciilor financiar – bancare, managementul financiar individual, familial, antreprenorial, local. - Dezvoltarea infrastructurii de sprijin și a 	<ul style="list-style-type: none"> - Crizele financiare zonale și globale, - Scăderea capacității locale de a susține bugetul local afectează nu numai dezvoltare locală dar și funcționarea serviciilor publice - Creșterea dependenței bugetului local de deciziile bugetare publice de rang superior - Lipsa surselor financiare locale va favoriza pierderea de populație, prin plecarea forței de muncă active în căutarea de noi surse de venituri.

capacității locale (publice și private) de atragere de surse financiare nerambursabile prin proiecte de dezvoltare.	
---	--

2.4. POTENTIAL ECONOMIC

Amplasată în Depresiunea Maramureșului și având o configurație a teritoriului specifică zonei de deal, potențialul natural al solului a Orașului Dragomirești este favorabil pentru cultura vegetală necesară propriei gospodării și creșterii animalelor, pentru prelucrarea industrială a fructelor, pentru prelucrarea industrială a plantelor medicinale (cultură și floră spontană), pentru dezvoltarea industriei de prelucrare a lemnului.

Principalele funcțiuni economice desfășurate în cadrul unității administrativ-teritoriale sunt:

- Funcțiunea de producție:
 - activitatea agricolă axată pe producția vegetală și creșterea animalelor;
 - activitatea de prelucrare a produselor animaliere realizată în propria gospodărie;
 - activitatea de prelucrare a lemnului axată pe producerea cherestei sub formă de scândură și grinzi
- Activitatea comercială – reprezentată de unitățile comerciale organizate la nivel de asociații familiale și societăți cu răspundere limitată.

După anul 1990, evoluția funcțiilor economice privind indicatorii economici, cifra de afaceri și personalul muncitor încadrat, a cunoscut un regres.

Totuși, comparativ cu anul 1990, din punct de vedere al diversificării domeniului de activitate, al realizării unui cadru de piață concurențial și al naturii capitalului social, evoluția funcțiilor economice este într-o continuă creștere.

Se constată un interes al localnicilor pentru dezvoltarea de activități economice pe cont propriu, însă lipsa de capital financiar i-a determinat să se orienteze spre sfera comerțului, în domeniul producției și al serviciilor, fiind prea puțini investitori față de potențialul economic existent.

Principalele probleme de ordin economic la nivelul orașului sunt:

- Migrația forței de muncă specializată în alte zone urbane și în străinătate;
- Calitatea scăzută a vieții;
- Scăderea calitativă a pregătirii resursei umane;

- Interacțiunea agenților economici locali cu administrația publică este deficitară
- Promovarea insuficientă a oportunităților de afaceri;
- Lipsa facilităților pentru investitorii mici și medii care să încurajeze crearea de IMM – uri;
- Migrația mare a forței de muncă tinere, în special în străinătate.

a) Sectorul primar - Agricultura

Principala activitate economică este în prezent agricultura. Aceasta nu satisface pe deplin financiar familia, de aceea tot timpul practicarea agriculturii a fost completată cu alte surse de venit. Secundar, se dezvoltă activitățile turistice, prin promovarea pensiunilor turistice.

La nivelul orașului sunt dezvoltate serviciile, comerțul și activitățile productive care au ca obiect prelucrarea lemnului.

Astfel, se poate spune că profilul economic al unității administrativ-teritoriale este reprezentat de:

- Agricultura – cu cele două componente: producția vegetală și creșterea animalelor;
- Silvicultură
- Exploatarea lemnului

Cultivarea terenurilor agricole se realizează în sistem tradițional, pe parcele fărâmițate, utilizată fiind în special tracțiunea animală, având în vedere numărul mare de cabaline. Tehnologia tradițională utilizată la exploatarea terenurilor agricole prezintă un avantaj privind calitatea produselor agricole, dar și dezavantaje legate de nivelul producțiilor și al productivității.

Astfel, productivitățile realizate în agricultură, atât în privința producției vegetale, cât și în privința producției animale, sunt mai mici decât media pe județ.

Se remarcă, la fel ca în alte localități, scăderea continuă a suprafețelor cultivate din terenul arabil și renunțarea la culturile de cereale și plantele tehnice, motivul fiind imposibilitatea valorificării produselor la prețuri acceptabile.

În Recensământul General Agricol (2010) sunt prezentate rezultatele obținute în agricultură și sunt detaliate în tabelele de mai jos.

Tabel 1: Suprafața agricolă utilizată, suprafața agricolă neutilizată și alte suprafețe (hectare), pe categorii de folosință

Suprafața agricolă utilizată					Suprafața agricolă neutilizată	Suprafața împădurită	Suprafețe ocupate cu clădiri, curți, drumuri etc.	Suprafața totală a exploatației agricole
Teren arabil	Grădini familiale	Pășuni și fânețe	Culturi permanente	TOTAL				
420,18	44,00	2301,46	23,54	2789,18	77,25	15130,55	140,33	18139,50

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

Tabel 2: Suprafața cultivată (hectare) cu alte culturi în teren arabil a suprafeței agricole utilizate

Cartofi	Sfeclă de zahăr	Legume, pepeni și căpșuni		TOTAL
		în câmp	în grădini pentru comercializare	
242,91	0,20	4,36	0,26	250,64

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

Tabel 3: Suprafața cultivată (hectare) cu cereale pentru boabe a suprafeței agricole utilizate

Grâu	Secară	Ovăz	Porumb	Sorg	Total
1,02	0,25	5,67	60,39	0,10	67,43

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

Tabel 4: Suprafața cultivată (hectare) cu plantații pomicele

Pomi fructiferi				Alți culturi perene
Meri	Peri	Pruni	Cireși și vișini	
12,38	0,95	4,31	0,10	0,10

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

Tabel 5: Efective de animale (capete), pe specii

Specii de animale					
Bovine	Ovine	Caprine	Porcine	Păsări	Cabaline
517	824	111	982	9404	128

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

Conform aceluiași Recensământ, numărul total de persoane care au lucrat în agricultură a fost de 2244. Conform structurii pe grupe de vârstă, detaliată în graficul de mai jos, se poate observa că grupele de vârstă cuprinse între 65 și peste ani predomină.

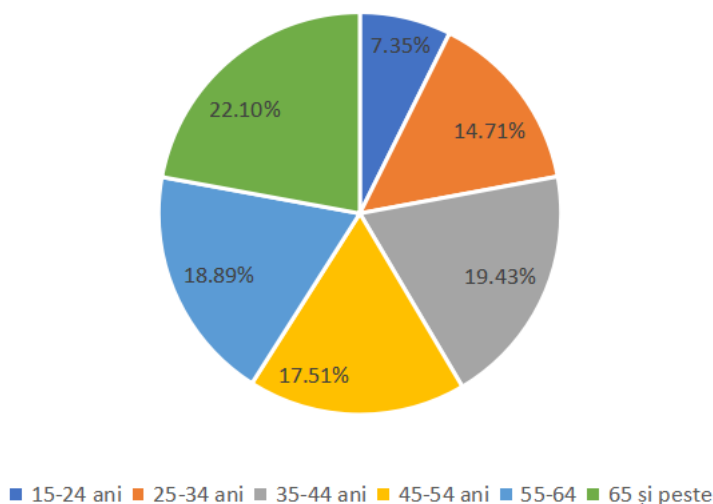

Fig. 2. Persoane care au lucrat în agricultură, pe grupe de vârstă
Sursă date: RGA 2010

b) Sectorul secundar

Industria

Industria prelucrătoare este cea mai reprezentată ramură a sectorului secundar. Cele mai reprezentative domenii principale de activitate corespunzătoare industriei prelucrătoare din UAT Dragomirești sunt: unități de prelucrarea lemnului, unități de fabricare a pâinii, mori, unități de lucru în construcții

c) Sectorul terțiar

Comerț

Sectorul terțiar este reprezentat de economia orașului Dragomirești. Domeniul comerțului deține o pondere superioară comparativ cu celelalte sub-sectoare. Există societăți comerciale care se ocupă cu comerțul cu ridicata al materialului lemnos, de construcție, comerț cu amănuntul în magazine nespecializate de produse alimentare, băuturi și tutun, comerț cu amănuntul în magazine nespecializate de produse nealimentare, comerț cu amănuntul al produselor farmaceutice.

Pensiuni și restaurante

În oraș există pensiuni și societăți comerciale cu domeniul băuturi și alte activități de servire a băuturilor.

2.5. POPULAȚIA. ELEMENTE DEMOGRAFICE ȘI SOCIALE

Conform legii nr. 332 din 8 iulie 2004 localitatea Dragomirești este declarată ca oraș. Unitatea administrativ-teritorială studiată nu are în componență și alte localități.

Conform rezultatelor definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor din octombrie 2011, populația orașului a fost de 3213 locuitori.

Printre principalele cauze care au contribuit la dezechilibrarea situației se numără migrația tinerilor către centrele urbane mai mari din județ și din alte zone ale țării sau în străinătate în căutarea unui loc de muncă, lipsa oportunităților economice de la nivelul orașului.

În anul 2021, conform datelor INS, s-au înregistrat 3122 locuitori, populația fiind în creștere.

În anii 2010-2019 numărul populației orașului Dragomirești se reduce la - 2,2 %, adică 72 de persoane. Cu această valoare orașul se află puțin peste valoarea medie care este de -2.08 %, cele mai reduse valori înregistrând Poienile Izei (-14.52%), Asuaju de Sus (- 13,78 %), Oarta de Jos (-13,01 %) , iar cele mai mari valori cu peste 15 % având Groși (20.45%), orașul Tăuții Magherauș (16.46 %) și Coltău (15.42 %).

În anul 2021, conform datelor INS, s-au înregistrat 3122 locuitori.

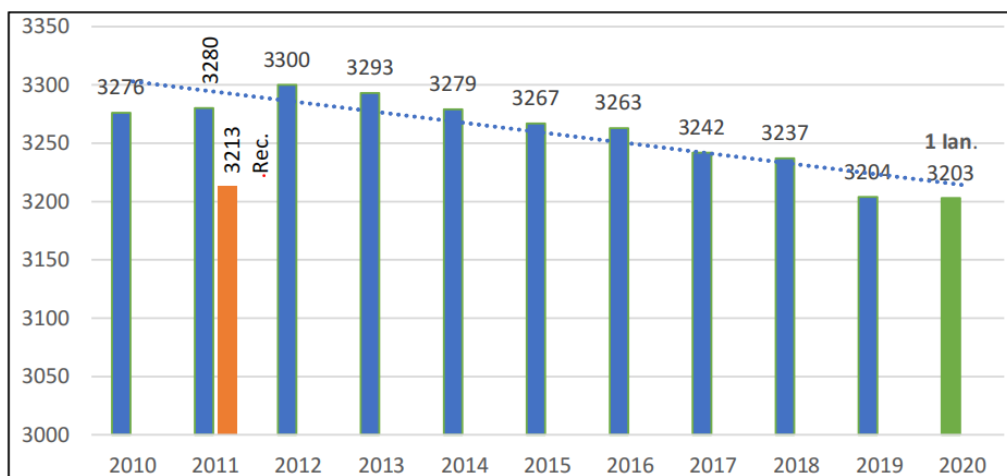

Fig. 3. Evoluția populației în Dragomirești
Sursa datelor INS România, Baza Tempo Online

Analizând populația înregistrată din ultimii zece ani, observăm că cel mai mare număr se înregistrează în anul 2012, 3300 de locuitori.

Densitatea populației

Densitatea populației reprezintă numărul de locuitori pe unitate de suprafață, măsurându-se, în general, în locuitori pe kilometru pătrat, obținându-se prin împărțirea numărului de locuitori la suprafață în kilometri pătrați.

	Suprafața totală (km ²)	Populația după domiciliu		Densitatea generală (loc./km ²)	
		2010	2019	2010	2019
Orașul Dragomirești	100,97	3276	3204	32,44	31,73
Jud. Maramureș	6304,36	534571	522154	84,8	82,8

Fig. 4. Densitatea populației în orașul Dragomirești comparativ cu județul Maramureș
Sursa datelor INS România, Baza Tempo Online

Densitatea generală a județului în anul 2019 în Dragomirești este de 31,73 loc./km². Cu această valoare orașul se află sub valoarea medie care este de 79,60 loc./km², cele mai reduse valori înregistrând Desești (16,28), Groșii Țibleșului (16,6), Vima Mică (18,53), Boiu Mare (19,1), Băiuț (19,9), iar cele mai mari valori cu peste 300 loc./km² având Municipiul Sighetu Marmăției (317,62) și Municipiul Baia-Mare (623,41).

Mișcarea naturală și migratorie

Mișcarea naturală a populației influențează volumul, dar și structura populației.

Natalitatea stă la baza fenomenului de creștere a populației, excedentul numeric de nou-născuți asupra deceselor conducând la sporul natural al populației

Natalitatea este un indice rezultat din raportarea nou-născuților vii la mia de locuitori într-o anumită perioadă de timp, care indică frecvența nașterilor în acea perioadă de timp. Aceasta evidențiază capacitatea și intensitatea unei populații de a se reproduce.

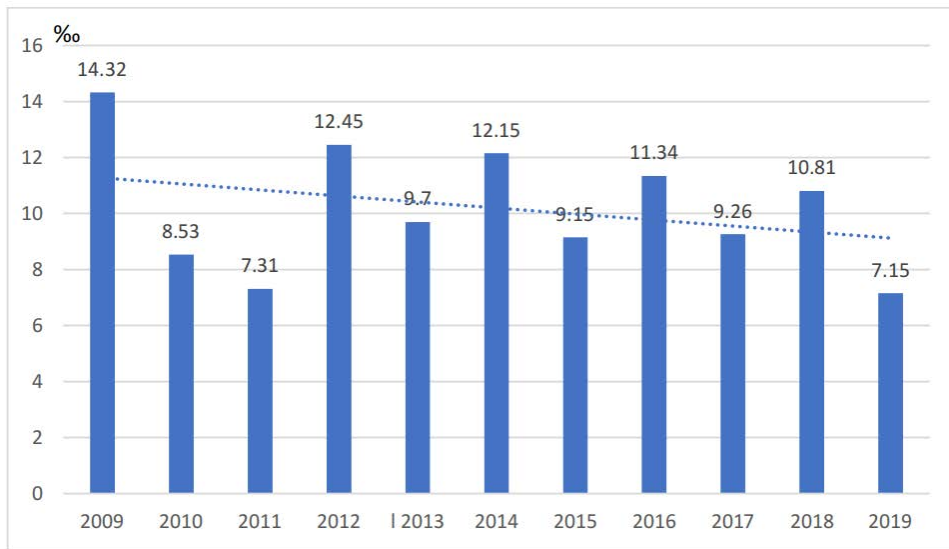

Fig. 5. Evoluția ratei natalității
Sursa datelor INS România, Baza Tempo Online

Intensitatea de manifestare a mortalității unei populații depinde de o multitudine de factori demografici și sociali, cum ar fi structura pe grupe de vârstă și sexe, starea de sănătate, gradul de dezvoltare al serviciilor medicale, condițiile de mediu.

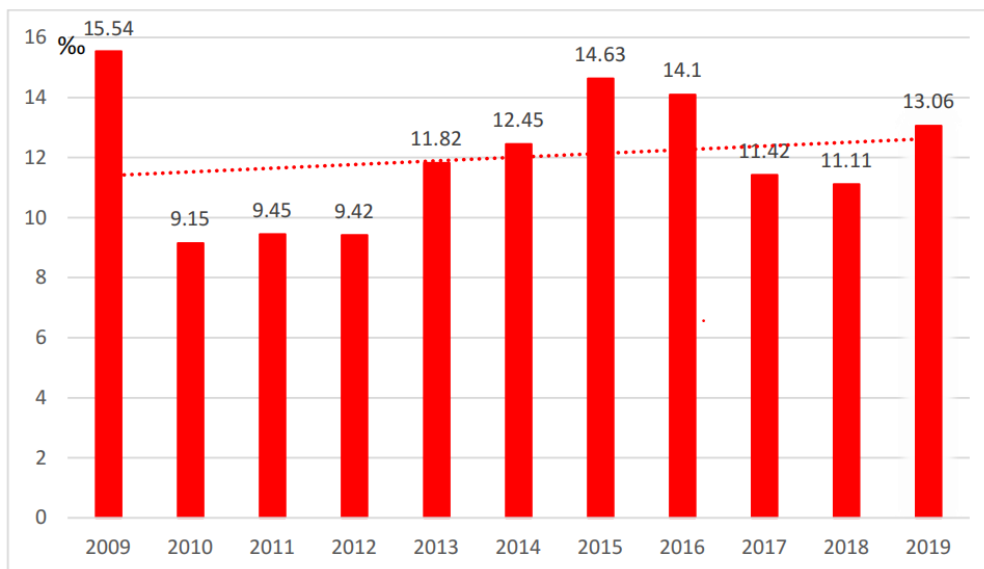

Fig. 6 - Evoluția ratei plecărilor cu domiciliul, inclusiv emigrația externă
Sursa datelor INS România, Baza Tempo Online

Bilanțul demografic general:

Sporul natural reprezintă diferența dintre numărul născuților vii și numărul persoanelor decedate, în perioada de referință.

Descrerea populației în orașul nostru rămâne în fiecare an din perioada studiată negativă, cea mai mare valoare fiind în ultimul an, 2019, de -5,91‰. În ultimii doi ani sporul natural înregistrează cea mai mare schimbare, de la -0,3‰ la -5,91‰, această schimbare însemnând 94,92 %.

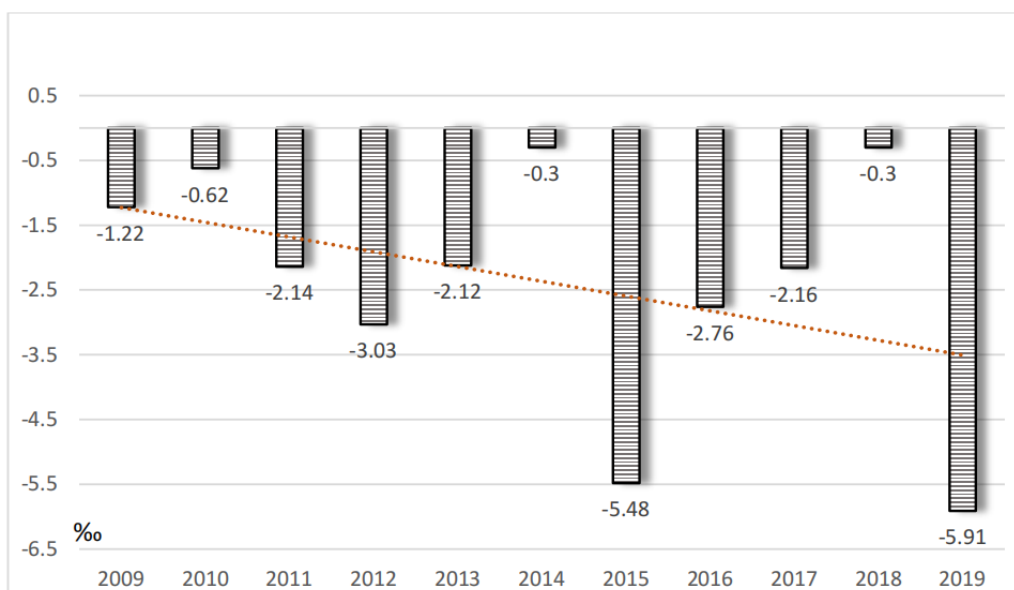

Fig. 7 – Evoluția bilanțului demografic general

Sursa datelor INS România, Baza Tempo Online

Structura populației pe sexe

În anul 2009 populația orașului Dragomirești avea o structură demografică aproximativ egală din punct de vedere a structurii pe sexe, 1644 femei, față de 1639 bărbați, cu 5 femei mai multe decât bărbați.

		Valori absolute		Valori relative	
		2009	2018	2009	2018
Orașul Dragomirești	Feminin	1644	1621	50,08	50,59
	Masculin	1639	1583	49,92%	49,41%
Jud. Maramureș	Feminin	270640	264999	50,63%	50,76%
	Masculin	263931	257155	49,37%	49,24%

Fig. 8 - Structura populației pe sexe

Sursa datelor INS România, Baza Tempo Online

Comparând datele din ultimul deceniu, se observă o ușoară creștere la sexul feminin, mai exact în anul 2019 sunt cu 38 mai multe femei decât bărbați. Asta însemnând o creștere de 660% față de 2009. Însă această creștere nu afectează structura populației pe sexe, având în vedere și faptul că la nivel județean valorile dintre sexe sunt și mai îndepărtate între ele.

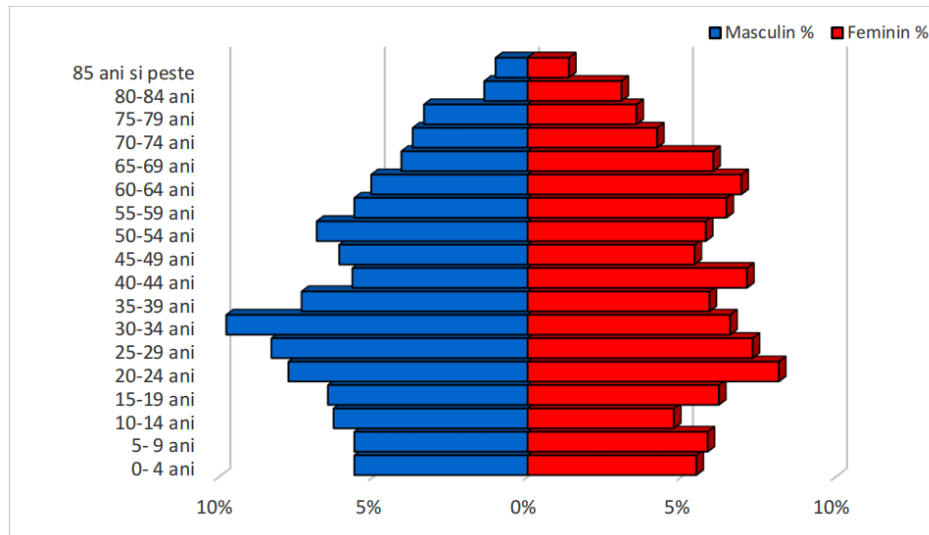

Fig. 9 -Piramida vârștelor la 1 iulie 2019

Sursa datelor INS România, Baza Tempo Online

Structura populației după limba maternă:

Înregistrarea recensământului din 2011 pe structură etnică arată că 97% dintre locuitorii din Dragomirești se consideră de etnie română, 0,37 % de etnie romă..Legat de recensământul precedent se poate observa și dispariția etniei germane și maghiare. Chiar dacă aceștia nu au fost prezenți într-un număr mare în Dragomirești, acum nu se mai găsesc informații legate de ei. Având în vedere dominanța etniei române în orașul Dragomirești cu peste 97% în ambele cazuri, se poate afirma că orașul nostru este eminent românească. Totuși trebuie amintită prezența etniei rrome, care conform recensământului din 2002 nu a fost prezentă, însă din anul 2011 sunt în număr de 12 persoane, asta însemnând o creștere mai mare de 1000%. Însă dacă comparăm datele la nivel județean, această valoare nu este înfricoșătoare, având în vedere că în județul Maramureș rromii sunt prezenți aproximativ 2,5 %, iar în Dragomirești 0,37 %.

Structura populației după religie:

Religia cu cea mai mare reprezentativitate atât la nivel de oraș, cât și la nivel județean este cea ortodoxă. Bine reprezentată este și religia greco-catolică, unde se observă o

descreștere de aproximativ 5% cu o pondere de 4,8% în 2011 și 9,83% în anul 2002. Cu această pondere din 2011 confesiunea greco-catolică este inferioară față de nivelul județean, a cărei pondere este de 5,12%.

2.6. CĂI DE COMUNICATIE ȘI TRANSPORT

Circulația rutieră:

Legătura orașului Dragomirești cu exteriorul se face numai prin intermediul căilor rutiere.

Teritoriul administrativ al orașului Dragomirești este străbătut de drumul județean DJ 186 care asigură legătura cu localitățile învecinate de pe Valea Izaei, localitatea Bogdan Vodă în nord-vest, respectiv Săliștea de Sus spre est.

La aceste drumuri publice, se adaugă numeroase străzi din intravilanul orașului Dragomirești. Se evidențiază o rețea de drumuri secundare, uneori perpendiculare pe drumul principal, altele cu o textură mai degrabă neregulată, uneori radiar-convergentă spre drumul județean DJ 186, constituită în funcție și de unele trăsături morfologice locale.

Există și drumuri vicinale, de exploatare agricolă sau forestieră, care realizează accesul dintre intravilanul orașului Dragomirești și proprietățile private aflate în extravilanul localității.

Circulația feroviară:

Orașul Dragomirești nu dispune de infrastructură feroviară.

Circulația aeriană:

Circulația aeriană internațională de pe aeronave mari este tributară aeroportului din Tăuții Măgherauș care se află la aproximativ 91 km de orașul Dragomirești.

2.7. INTRAVILAN EXISTENT. ZONE FUNCȚIONALE. BILANT TERITORIAL

Limita teritoriului administrativ și a intravilanului existent au fost preluate din baza de date oficială a Orașului Dragomirești și a Oficiului de Cadastru și Publicitate Imobiliară Maramureș.

Suprafața unității administrativ teritoriale Dragomirești este de 10097 ha.

Intravilanul total existent însumează **824,36** și reprezintă 8,11 % din teritoriul administrativ al orașului.

Limita intravilanul existent este cea stabilită în anul **2009** prin Planul Urbanistic General al Orașului Dragomirești.

BILANȚ TERITORIAL INTRAVILAN EXISTENT		
ZONE FUNCȚIONALE	EXISTENT	
	ha	%
Locuințe și funcțiuni complementare	558,30	67,73%
Locuințe colective	0,55	0,07%
Zonă mixtă pentru locuințe și turism	176,73	21,44%
Unități industriale și depozite	7,01	0,85%
Instituții și servicii de interes public	7,28	0,88%
Căi de comunicație rutieră	27,50	3,34%
Spații verzi, sport, agrement, protecție	1,70	0,21%
Gospodărire comunală, cimitire	1,45	0,18%
Zonă unități agricole	0,20	0,02%
Ape	20,30	2,46%
Păduri	23,34	2,83%
TOTAL INTRAVILAN EXISTENT	824,36	100%

Intravilanul existent este alcătuit dintr-un trup principal și 33 trupuri secundare.

Repartiția pe trupuri:

Orașul Dragomirești	824,36ha
Trup Principal	679,63 ha
T1	0,3 ha
T1a	1,43 ha
T2	1,36 ha
T2a	0,42 ha
T2b	0,57 ha
T3	0,18 ha
T4	5,4 ha
T5	2,29 ha
T6	21,24 ha
T7	5,26 ha
T8	0,38 ha
T9	0,62 ha
T10	0,73 ha
T11	0,25 ha
T12	0,09 ha
T13	0,53 ha
T13a	0,13 ha
T13b	0,22 ha
T14	0,18 ha
T15	1,41 ha
T16	1,71 ha
T16a	0,15 ha
T17	1,26 ha
T18	0,27 ha
T19	2,64 ha
T20	0,41 ha
T21	21,32 ha
T22	0,35 ha
T23	4,42 ha
T24	5,81 ha
T25	0,33 ha
T26	0,14 ha
T26a	0,46 ha
T27	23,93 ha
T28	0,2 ha
T28a	0,19 ha
T29	2,03 ha
T29a	1,13 ha
T29b	0,46 ha
T29c	0,31 ha
T29d	0,94 ha
T29e	0,41 ha
T29f	0,36 ha
T30	6,58 ha
T31	1,86 ha
T32	4,68 ha

T33	2,3 ha
T33a	0,03 ha

Zona de locuințe și funcțiuni complementare:

La nivel de unitate administrativ - teritorială, principala zonificare funcțională este cea de locuințe și funcțiuni complementare, reprezentând un procent de 21,57 % din intravilan. Aceasta este caracterizată prin locuințe individuale, având un regim de înălțime predominant parter sau parter+etaj.

Unități industriale și depozite:

În vederea dezvoltării acestui sector a fost propusă prin PUG 2009 o zonă industrială, cu o suprafață de 7,01 ha, amplasată în centrul și sud-vestul orașului, unde se vor putea desfășura activități precum:

- Prelucrarea lemnului: cireș, stejar, nuc - pentru mobilă și lambriuri (decorațiuni interioare), brad și molid, uși, ferestre, etc, și lemn de esență tare, pentru pardoseli (parchet) și elemente decorative pentru construcții;
- Prelucrarea produselor de panificație.

Zona mixtă pentru agrement:

Prin PUG în vigoare au fost stabilite zone mixte de agrement și servicii cu o suprafață de 176,73 ha, în vederea:

- organizării activităților turistice prin asigurarea unităților de cazare și punerea în valoare a obiectivelor turistice;
- includerea localității în circuitul turistic .

Zona de instituții publice și servicii:

Instituțiile publice existente în comună sunt:

- Primăria, Consiliul Local, Tribunalul Județean, Judecătoria Dragomirești, Remiza PSI
- Poliție
- Apele Române, DA Someș Tisa Cluj, SGA Maramureș – punct local
- RNP Direcția Silvică Maramureș, Ocolul Silvic Dragomirești
- OCPI

- Centrul medico-social
- Dispensar veterinary
- Bibliotecă
- Oficiu Poștal
- Școală Generală
- Grădiniță
- Cămin cultural
- Farmacie
- Pensiuni
- Biserici
- Restaurant
- Magazine mici

În orașul Dragomirești există 2 biserici ortodoxe, o biserică greco-catolică, o mănăstire de cult ortodox. Biserica ortodoxă a fost construită între anii 1937-1939. Biserica din lemn, Mănăstirea cu Hramul "Sf. Ilie" – Mănăstirea de călugări, situate la ieșirea din orașul Dragomirești pe drumul principal spre Săliștea de Sus. Ea datează din sec. al XVII-lea.

Fig. 10. Mănăstirea cu Hramul " Sf. Ilie" Dragomirești

Biserica ortodoxă "Adormirea Maicii Domnului" a fost proiectată încă din anul 1901 de poporeni și a fost construită în timpul parohului Emil Bran, care s-a implicat direct în dezvoltarea orașului, la începutul secolului XX.

Fig. 11. Biserica ortodoxă "Adormirea Maicii Domnului"

Biserica Greco-catolică nouă – în 1948 a ocupat lăcașul de cult Greco-catolic, ridicat la începutul secolului XX, în timpul păstoririi preotului Emil Bran. Lucrările s-au realizat după proiectul arhitectului Mircea Timiș, de către o echipă de meșteri lemnari din Ieud, conduși de renumitul meșter și restaurator Hotico Gavrilă.

Fig. 12. Biserica Greco-catolică

În comună există și un cămin cultural, dotat cu tot ce este nevoie pentru orice eveniment.

În domeniul sănătății și al protecției sociale funcționează un centru medical, un centru stomatologic, o farmacie.

În ceea ce privește educația, la nivelul orașului funcționează o unitate școlară și anume Școala Generală "Liviu Rebreanu" Dragomirești.

Zona căi de comunicații și transport:

Este reprezentată de suprafețele de teren ocupate de drumuri, străzi și ulițe. Pe teritoriul orașului Dragomirești nu există căi de comunicații feroviare.

Zona spații verzi, sport, agrement, protecție:

Cuprinde spații verzi publice cu acces nelimitat, spații verzi pentru protecția cursurilor de apă și a zonelor umede și fâșii plantate de protecție sanitară.

Zona gospodărie comunală, cimitire:

Cuprinde 4 cimitire. Cimitirul ortodox, cimitirul greco-catolic, cimitirul evreiesc și un alt cimitir în partea sudică.

Alte zone:

În această categorie sunt incluse suprafețele de teren ocupate de cursurile de apă, având o suprafață de 20,30 ha.

2.8 ZONE CU RISCURI NATURALE:

a) Riscuri hidrologice - inundațiile:

Hazardul la inundații reprezintă probabilitatea de depășire a debitelor maxime. Hazardul de producere a inundațiilor este un component al riscului, împreună cu vulnerabilitatea teritoriului.

Riscul la inundații este analizat prin prisma frecvenței de manifestare a hazardului la inundații și efectele negative ce pot surveni asupra mediului, patrimoniului, activităților economice și sănătății umane.

Inundațiile în bazinul râului Iza au un caracter istoric, acestea având un grad de recurență ridicat. Manifestarea apelor mari are un caracter natural însă este influențată de activitatea umană și schimbările climatice.

Activitatea umană, prin modul de utilizare a terenurilor și modificările la nivelul albiilor, influențează timpul de concentrare a volumului de apă din bazin și capacitatea de tranzit a acestui volum prin albie. Schimbările climatice accelerate induc instabilitate.

b) Riscuri geomorfologice - alunecări de teren:

Eroziunea de suprafață reprezintă un fenomen de risc cu implicații economice și efecte negative de lungă durată. Distrugerea cuverturii edafice are două cauze majore-tehnici agricole necorespunzătoare pe versanți înclinați (arătura deal-vale) și defrișarea terenurilor împădurite cu descoperirea solurilor slab dezvoltate.

La nivelul UAT Dragomirești nu s-au identificat situații sau terenuri expuse riscului de eroziune accentuată a solurilor datorate tehnicilor agricole. Suprafața versanților cu înclinare mare este utilizată pentru pășunat. Aceste terenuri sunt în general acoperite cu arbori în procente cuprinse între 10% și 20%.

La nivelul versanților abrupti din bazinul superior al râului Boicu sunt prezente suprafețe afectate de eroziunea solurilor cauzate de exploatarea forestieră. Eroziunea solului în acest mediu reprezintă un risc prin inducerea instabilității versanților și transportul de aluviuni în sistemul hidrografic.

În cadrul UAT Dragomirești s-au identificat corpuri vechi de alunecare, stabilizate natural și arealele cu grad ridicat de susceptibilitate la alunecări de teren.

2.9 ECHIPARE EDILITARĂ:

2.9.1 Gospodărirea apelor:

Apele curgătoare care străbat teritoriul orașului fac parte din bazinul hidrografic Tisa, fiind în administrația teritorială a Societății Naționale Apele Române, sucursala Someș-Tisa, cu sediul în Cluj-Napoca. Apele care traversează arealul geografic al orașului sunt ape curate care nu conțin elemente chimice sau substanțe poluante.

Activitățile care se realizează în cadrul orașului nu produc efecte poluante majore asupra apelor curgătoare.

2.9.2 Alimentarea cu apă:

În prezent localitatea dispune de alimentare cu apă.

Sistemul de alimentare cu apă este compus din:

- Captare de izvoare și de mal

- Aducțiune cu lungimea de 4227 m
- Rezervoare de înmagazinare apă: 500 și 300 mc
- Stația de pompare apă brută cu caracteristicile $Q=33$ mc/h, $H=47$ mcA
- Rețeaua de distribuție în lungime de 19375 m și $Dn=63 - 110$ mm
- Stația de tratare cu capacitatea de $Q=9$ l/s

Necesarul de apă calculat este: $Q_{zimed}=526,16$ mc/zi = 6,08 l/s

$Q_{zimax}=684$ mc/zi = 7,92 l/s

$Q_{ormax}=1368$ mc/oră = 15 l/s

2.9.3 Canalizarea:

Sistemul de canalizare destinat evacuării apei menajere este extins pe întregul sistem stradal și este compus din:

- Rețea conducte de canalizare cu lungimea de 13650 m și $Dn= 90-200$ m
- Stații de pompare
- Stație de epurare

Stațiile de pompare ajută la circularea apelor menajere uzate și sunt amplasate în cămine de beton. Stațiile de pompare au următoarele caracteristici tehnice:

$Q=1-2,8$ mc/h

$H=10-12$ mcA

$P_i=0,9$ kW

2.9.4 Alimentare cu energie electrică:

Unitatea Administrativ Teritorială este traversată prin partea de nord a orașului Dragomirești de rețeaua națională LEA 20 Kv. Vatra orașului este în totalitate alimentată cu energie electrică cu tensiunea de 220 V. Stațiile de transformare sunt amplasate pe traseul DJ 186.

2.9.5 Telefonie:

Principalele companii de telefonie mobilă și date GSM au acoperire în intravilanul orașului Dragomirești. La nivelul orașului nu există rețea publică WI-FI cu utilizare în regim gratuit. Orașul Dragomirești dispune de rețea de televiziune prin cablu și satelitară și are acoperire din punct de vedere a semnalului radio.

2.9.6 Alimentarea cu căldură:

Principala sursă termică o reprezintă combustibilul lemnos. Lemnul este folosit pentru încălzirea locuințelor și a unităților comerciale.

2.9.7 Alimentarea cu gaz metan:

Localitatea Dragomirești nu este alimentată cu gaze naturale. Există o propunere de extindere a rețelei la nivel regional și totodată de racordare a localității la aceasta. Proiectul propune o rețea care să traverseze UAT Dragomirești prin partea de nord.

2.9.8 Gospodărie comunală:

Deșeurile menajere sunt colectate la sursă și transportate la depozitul de sortare primară din Moisei.

2.10 PROBLEME DE MEDIU

Calitatea factorilor de mediu

➤ Calitatea solului și subsolului

Calitatea solurilor este rezultatul interacțiunilor dintre elementele conținute în mod natural în sol și intervențiile asupra solului prin introducerea unor substanțe poluante. La nivelul UAT Dragomirești, procesele cu potențial de reducere a calității solului sunt acidifierea și alunecările de teren. Solurile pretabile pentru agricultură cu caracter acid ocupă o suprafață de 1776 ha dintr-un total de 3791 ha. O altă sursă de poluare o reprezintă hădele de steril din perimetrele miniere din munții Țibleș. Calitatea solurilor pretabile pentru domeniul agricol este una bună.

➤ Calitatea apelor de suprafață și a apelor subterane

Starea de calitate a apelor este exprimată de valorile unor indicatori cum sunt utilizarea resurselor de apă dulce, schimbările hidromorfologice ale cursurilor de apă, chimismul apelor. Acești indicatori se regăsesc în starea ecologică a apelor. Raportul de evaluare a stării ecologice și a potențialului ecologic al cursurilor de apă că starea ecologică la nivelul spațiului hidrografic Someș-Tisa este 54% bună, procent stabilit în raport cu suma lungimilor de cursuri de apă. Totodată se relevă faptul că tendința este una negativă, starea de calitate foarte bună și bună scade la nivel național. Starea apelor subterane freatice este bună.

Analizele efectuate pentru proiectul de extindere a rețelei de captare, tratare și distribuție a apei potabile, în localitatea Dragomirești, arată ca apa râului Boicu are o stare bună de calitate dar trebuie tratată pentru potabilizare. Pentru protejarea surselor de apă și cursurilor de apă s-au instituit zone de protecție sanitaro și zone de protecție a cursurilor de apă, conform legislației în vigoare.

➤ Calitatea aerului

Starea de calitate a aerului ambiental este monitorizată și analizată cu ajutorul rețelei de stații automate de monitorizare a aerului care funcționează în cadrul Agenției pentru Protecția Mediului Maramureș. Monitorizarea se face prin măsurători în regim continuu pentru poluanți indicatori reglementați prin legea 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător. Indicatorii măsurăți, dioxid de sulf, dioxid de azot, ozon, monoxid de carbon și pulberi în suspensie sunt codificați într-un sistem de indici specifici de calitate a aerului. Indicele general de calitate a aerului se stabilește pe baza indicilor specifici de la fiecare stație. Indicii generali sunt cuprinși într-un buletin informativ cu privire la calitatea aerului în județul Maramureș. Evoluția indicelui general de calitate a aerului pentru anul 2019 arată că în general, starea de calitate a aerului a fost bună spre foarte bună.

Raportările din cadrul monitorizărilor parametrilor de calitate a mediului arată că la nivelul județului Maramureș tendința emisiilor de substanțe poluante are un caracter descendent, concluzionând că acest caracter se datorează implementării unor principii și politici de mediu care vizează dezvoltarea durabilă.

➤ Calitatea vegetației și a faunei

Conservarea biodiversității și protecția habitatelor reprezintă subiecte importante la nivel local, comunitatea exprimând un interes ridicat pentru conservare și diversitate biologică. Suprafața UAT Dragomirești cuprinde în limitele sale administrative o arie de 9487 ha din siturile de inertes comunitar Natura 2000 ROSCI0264 și ROSPA0171Valea Izei și Dealul Solovan. Se poate observa o presiune crescândă asupra habitatelor și speciilor faunistice prin prisma modului de utilizare și ocupare a terenurilor. Această presiune se suprapune cu presiunea cauzată de schimbările climatice.

La nivelul orașului Dragomirești există o tendință de dezvoltare spațială în interiorul siturilor protejate însă prin implementarea unor politici de dezvoltare durabilă se încearcă

reducerea drastică a impactului negativ. Nu există încă raportări oficiale actualizate sau planuri de management care să vizeze habitatele și populațiile faunistice din siturile aferente UAT Dragomirești.

Conform Fișei de identificarea a sitului, Primăria orașului Dragomirești face parte din organismul responsabil pentru managementul siturilor ROSCI0264 și ROSPA0171. Se consideră că vulnerabilitatea siturilor în fața presiunilor antropice crește o dată cu creșterea accesibilității în cadrul sitului. Presiunile identificate sunt depozitarea deșeurilor menajere și industriale, mineritul, poluarea apei, pășunatul, vânătoarea și pescuitul.

➤ Nivelul actual de zgomot

Principalele surse de zgomot din zonele rezidențiale de pe teritoriul administrativ al orașului Dragomirești sunt reprezentate de traficul auto, precum și de unele activități industriale care se desfășoară în incinte situate în zone cu funcțiunea preponderentă de locuit.

Principala cale rutieră prin care orașul Oncești este racordată la rețeaua rutieră județeană. Traficul de pe această cale rutieră determină un nivel relativ ridicat de zgomot în zonele rezidențiale adiacente.

MONUMENTE ISTORICE

Conform Listei Monumentelor Istorice 2015, pe teritoriul orașului Dragomirești există un monument istoric.

Tabel 7: Lista monumentelor istorice 2015

Nr.crt.	COD LMI	DENUMIRE	LOCALITATE	ADRESĂ	DATARE
1.	MM-II-m-B-04570	Fosta prefectură, azi spitalul Vișeu – secția externă	Oraș Dragomirești	83	Sec.XX

SITURI ARHEOLOGICE

Conform Studiului Arheologic, Elaborat de SC VANDERLAY ARHEO SRL, din 2021 pe teritoriul administrativ al orașului Dragomirești nu sunt identificate situri arheologice.

ARII NATURALE PROTEJATE

Pe teritoriul administrativ al orașului există două arii naturale protejate: Situl de importanță comunitară **ROSCI0264 Valea Izei și Dealul Solovan, Aria naturală protejată de interes național Arcer-Țibleș Bran.**

2.11 DISFUNCȚIONALITĂȚI

2.11.1 Privind activitățile economice:

- Activitățile economice în domeniul agriculturii sunt slab dezvoltate
- Lipsa brandurilor locale maramureșene
- Valorificarea insuficientă a potențialului agricol și turistic
- Valorificare insuficientă a produselor forestiere prelucrate
- Infrastructura turistică precară

2.11.2 Privind structura populației:

- Fenomen de îmbătrânire demografică a populației;
- Scăderea ratei natalității;
- Migrația populației în alte localități din țară sau în străinătate.

2.11.3 Privind căile de circulație:

- Străzile existente care necesită lărgiri, asfaltări și alte lucrări de reabilitare;
- Lipsa trotuarelor, a circulației pentru biciclete, a locurilor de parcare și a fâșiilor plantate de-a lungul carosabilului;

2.11.4 Echipare edilitară:

- Lipsa alimentării cu gaz
- Lipsa infrastructurii pentru managementul gunoiului de grajd

2.11.5 Protecția mediului:

- Lipsa spațiilor special amenajate pentru deșeurile din industria de prelucrare a lemnului

- Lipsa platformelor special amenajate pentru gunoi de grajd
- Lipsa unui sistem funcțional de colectare a deșeurilor menajere din spațiile verzi
- Lipsa perdelelor de protecție și a zonelor tampon pentru spațiile verzi în mediul urban
- Cunoștințe deficitare ale societății civile cu privire la legislația de mediu națională și europeană

2.12 NECESITĂȚI ȘI OPORTUNITĂȚI ALE POPULAȚIEI. PROGNOZA POPULAȚIEI

Propunerile privind organizarea viitoare social-economică și urbanistică a orașului Dragomirești au ținut seama de necesitățile și opțiunile populației în contextul amplasării geografice, infrastructura rutieră, precum și importanța deținută de oraș la nivel teritorial. Au fost consultate autoritățile locale și analizate propunerile pentru dezvoltarea de noi unități economice și de producție, precum și alte sugestii făcute pe parcursul consultărilor din perioada elaborării Planului Urbanistic General.

În discuțiile purtate cu factorii de decizie, aceștia și-au expus punctul de vedere asupra politicii proprii de dezvoltare a localității, și anume:

- Includerea în intravilan a gospodăriilor și dotărilor aflate în prezent în extravilan, precum și a zonelor cu potențial de dezvoltare pentru zone rezidențiale, activități productive și turistice.
 - Includerea în PUG a listei de proiecte aflate în curs de implementare
 - Sporirea gradului de confort al localității prin:
 - asfaltarea drumurilor locale, realizarea de poduri și podețe și implementarea unui sistem de rigole pe marginea drumurilor;
 - consolidarea malurilor pârâurilor, în vederea combaterii eroziunii terenurilor din apropiere;
 - încurajarea turismului prin înființarea unor structuri cu potențial turistic, ținând cont de estetica peisajului natural și construit și de activitățile de tip cultural care încă se mai păstrează;
 - înființarea unor unități de colectare și prelucrare a produselor agricole;
 - modernizarea dotărilor existente și realizarea de noi obiective;

- crearea de spații verzi publice, spații pentru agrement și sport.
- Impulsionarea economiei locale, prin atragerea de investitori care să investească în special în agricultură, prin dezvoltarea turismului și dezvoltarea producției agricole.
- Modernizarea arterelor de circulație la standarde europene.
- Protejarea obiectivelor cu valoare de patrimoniu și a celor cu valoare arhitecturală (case tradiționale).
- Modernizarea clădirilor publice prin menținerea elementelor tradiționale.

3. PROPUNERI DE ORGANIZARE URBANISTICĂ

3.1 STUDII DE FUNDAMENTARE:

La întocmirea Planului Urbanistic General al Orașului Dragomirești s-au întocmit următoarele studii de fundamentare aferente P.U.G.:

o Studii de fundamentare analitice:

- Actualizarea suportului topografic
- Condiții geotehnice și hidrogeologice
- Protecția mediului, riscuri naturale și antropice
- Studiu istoric, studiu peisagistic
- Tipuri de proprietate
- Infrastructura tehnico- edilitară
- Registrul spațiilor verzi

o2. Studii de fundamentare consultative:

- Analiza factorilor interesați, anchete sociale

o3. Studii de fundamentare prospective:

- Evoluția activităților economice
- Evoluția socio-demografică
- Impactul schimbărilor climatice

Concluziile studiilor de fundamentare:

- Studiu topografic:

În urma efectuării reambulării imobilelor din cadrul UAT Dragomirești și în urma consultării datelor oficiale din registrele Oficiului de Cadastru Maramureș cu privire la limitele de intravilan în vigoare și raportările cu parcelele cu numere cadastrale, care dispun de geometrie, s-au constatat următoarele:

- o Limitele intravilanului sunt cele stabilite prin planul urbanistic general aprobat în anul 2009

- Condiții geotehnice și hidrogeologice

Conform datelor oficiale, pe teritoriul UAT Dragomirești, valea Izei este cea care cauzează fenomene de inundabilitate în perioade cu precipitații bogate.

Pe teritoriul UAT Dragomirești nu se înregistrează fenomene cu risc de alunecări de teren active.

Recomandările studiului:

Orice lucrări de construire în Orașul Dragomirești va avea la bază un studiu geotehnic din care să rezulte dacă și în ce condiții se pot realiza viitoarele construcții.

- În zonele cu risc de inundabilitate autorizația de construire se va emite numai după înlăturarea riscului și cu aviz Apele Române și Inspectoratului pentru Situații de Urgență.

- Terenul bun de fundare îl constituie în general formațiunea de argilă

- Adâncimea de fundare a construcțiilor se va face sub adâncimea de îngheț (peste -0,90m)

- Nivelul hidrostatic este fluctuabil, influențat de nivelul pâraielor și de regimul precipitațiilor, iar acesta poate fi interceptat la adâncimi începând cu -1,50 m.

- În jurul construcțiilor se vor prevedea drenuri de colectare a apelor de precipitații cu dirijare în afara amplasamentului pentru a evita pătrunderea apei în terenul de fundare.

- Protecția mediului, riscuri naturale și antropice

Disfuncționalități constatate:

- Existența zonelor cu risc de inundabilitate
- Lipsa spațiilor special amenajate pentru deșeurile din industria de prelucrare a lemnului

- Lipsa platformelor special amenajate pentru gunoiul de grajd
- Lipsa perdelelor de protecție și a zonelor tampon pentru spațiile verzi în mediul urban
- Cunoștințe deficitare ale societății civile cu privire la legislația de mediu națională și europeană.

Propuneri:

- Măsuri de regularizare și îndiguire a cursurilor de apă care cauzează fenomene de inundabilitate.
- Descurajarea depozitării ilegale a deșeurilor prin monitorizare permanentă și sancționarea celor vinovați
- Realizarea unui sistem funcțional de colectare a deșeurilor menajere la sursă
- Implementarea legii 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților
- Accesarea fondurilor pentru realizarea/ reabilitarea spațiilor verzi
- Instruirea persoanelor fizice și juridice privind modalitatea legală de gestionare a gunoiului de grajd
- Educarea populației în spiritul protejării spațiilor verzi

- Studiu istoric

Orașul Dragomirești se încadrează în zona etnogeografică a Țării Maramureșului Istoric. În teritoriu se păstrează un bogat patrimoniu arhitectural specific zonei – case, șuri, anexe agricole cu arhitectură tradițională.

Peisajul Orașului Dragomirești este alcătuit din principalele trei categorii: antropic (reprezentat de vatră prin locuințe, instituții, clădiri de cult), antropizat (terenurile folosite în scopuri agricole) și cel natural, care în acest caz este cel dominant. Elementele verticale dominante sunt bisericile. Elementele naturale apa, dealurile sunt foarte prezente în cadrul peisajului.

Pe teritoriul orașului Dragomirești există un monument istoric înscris pe lista Monumentelor istorice, Fosta prefectură spitalul Vișeu.

Pe teritoriul orașului Dragomirești nu sunt identificate în repertoriul arheologic național situri arheologice.

Studiul propune măsuri pentru protejarea prin noul regulament de urbanism a patrimoniului arhitectural tradițional și stabilirea zonei de protecție pentru monumentul istoric.

- **Studiu arheologic**

Conform Studiului Arheologic elaborat de SC Vanderlay Arheo SRL, 2021 pe teritoriul Orașului Dragomirești nu au fost identificate situri arheologice.

- **Studiu Tipuri de proprietate**

Disfuncționalități constatate:

- Lipsa evidenței actualizate a bunurilor publice ale orașului Dragomirești
- Suprafața insuficientă a spațiilor verzi
- Lipsa evidenței cadastrale a unor proprietăți publice ale UAT
- Localizarea cimitirelor în zona rezidențială, în zona de unde se face alimentarea cu apă a populației
- Existența unor proprietăți publice pentru investiții în afara intravilanului
- Necorelarea tipului de proprietate asupra terenurilor cu obiectivele și proiectele de investiții - modernizarea și lărgirea drumurilor, construcția unor obiective edilitare de interes local și regional

Priorități:

- Înscrierea în cadastru a proprietăților publice de interes local
- Întocmirea inventarului bunurilor publice la nivelul orașului Dragomirești conform HG 392/2020
- Clarificarea situației juridice privind tipul de proprietate asupra bunurilor și terenurilor
- Identificarea unor terenuri din intravilan în vederea transformării lor în spații verzi conform legii 24/2017- în întragul cursurilor de apă, culoare de protecție față de infrastructura tehnică, păduri de agrement
- Utilizarea spațiilor verzi cu mobilier urban și piste pietonale
- Înscrierea în cadastru a tuturor proprietăților publice de interes local
- Extinderea cimitirelor în afara zonelor rezidențiale sau protejate
- Introducerea în intravilan a proprietăților publice pentru investiții

- Circulația terenurilor în vederea concesionării și exproprierii

Infrastructura tehnico-edilitară

Disfuncționalități:

- Lipsa alimentării cu gaz
- Lipsa infrastructurii pentru managementul gunoiului de grajd

Propuneri:

- Promovarea unor soluții pentru extinderea zonelor de acoperire cu sistem GSM.
- Promovarea proiectelor pentru racordarea la rețeaua regională de gaz natural.
- Promovarea proiectelor pentru energie regenerabilă.

Evoluția activităților economice

Disfuncționalități:

- Activitățile economice în domeniul agriculturii sunt slab dezvoltate
- Lipsa brandurilor locale maramureșene
- Valorificarea insuficientă a produselor forestiere prelucrate
- Infrastructura turistică precară
- Lipsesc unitățile economice pentru comercializarea produselor locale
- Număr mic de unități locale
- Pierderea forței de muncă prin migrarea sezonieră

Propuneri:

- Promovarea procesului de asociere a agricultorilor
- Susținerea și promovarea producătorilor locali
- Încurajarea valorificării resurselor agricole prin dezvoltarea activităților zootehnice
- Promovarea unor activități economice de prelucrare locală a materialului lemnos exploatat
- Susținerea dezvoltării infrastructurii turistice
- Modernizarea pieței locale
- Susținerea înființării unităților economice locale
- Promovarea și susținerea unui mediu economic sustenabil în vederea atragerii forței de muncă

- **Evoluția socio-demografică**

Disfuncționalități:

- În perioada 2009-2019 rata natalității reprezintă o scădere a volumului populației de aproximativ 50%
- Descreșterea populației în orașul nostru rămâne în fiecare an din perioada studiată negativă, cea mai mare valoare fiind în ultimul an, 2019, de -5,91 %. În ultimii doi ani sporul natural înregistrează cea mai mare schimbare, de la -0,3 ‰ la -5,91 ‰, această schimbare însemnând 94,92%.
- În ultimii ani s-au înregistrat un număr mai mare de plecări cu reședința din localitate decât stabiliri cu reședința în localitate
- În perioada 2009-2019 populația școlară reprezintă o scădere a volumului populației de aproximativ 30%
- Numărul salariaților din localitate a scăzut cu aproximativ 35% în anul 2018 în comparație cu anul 2008, de la 273 salariați în anul 2008 la 178 salariați în anul 2018.
- Emigrarea forței de muncă locale în străinătate în căutarea unui loc de muncă.
- Indicele vitalității populației calculat prin raportarea populației tinere la populația vârstnică are pentru orașul Dragomirești în anul 2019, valoarea de 1,17, sub nivelul ideal de 1,5 care ar asigura înlocuirea generațiilor.
- Efectivul de absorbție a forței de muncă locale, de locuri de muncă create în alte zone, regiuni ale țării.
- Nivelul educațional maxim este cel gimnazial. Liceul Dragomirești a avut profil de ucenicie, fiind înscrisi în anul 2002 (ultimul an de funcționare a acestui profil)- 36 de elevi.
- O altă disfuncționalitate reprezintă în sfera educațională lipsa programelor/ activităților de educație/ implicare civică.
- Nu în ultimul rând, fenomenul social al emigrării populației active în căutarea unor surse de venituri afectează structura și coeziunea tradițională a familiei locale.

Recomandări:

- Reducerea efectelor fenomenelor demografice negative, cum ar fi: reducerea natalității, sporului natural negativ, îmbătrânirea demografică, emigrarea internă și externă, etc.

- Dezvoltarea serviciilor oferite în special populației tinere prin măsuri care să permită dezvoltarea profesională.

- O altă recomandare este educația profesională și antreprenorială. Acestea ar putea ajuta tânăra generație să-și identifice și să-și atragă surse de venituri la nivel local, iar apoi întemeindu-și familiile acasă.

- **Impactul schimbărilor climatice**

Din categoria măsurilor ce se pot lua pentru reducerea efectelor negative ale schimbărilor climatice se impune conștientizarea populației în ceea ce privește efectele potențiale negative asupra calității vieții omenești, asupra sănătății populației din cadrul orașului, a modificărilor posibile la nivelul vegetației, faunei și mai ales la nivelul măsurilor agrotehnice.

Măsurile de adaptare sunt ajustări ale sistemelor naturale și umane realizate ca răspuns al stimulilor climatici actuali sau estimați sau a efectelor acestora, care moderează sau exploatează oportunitățile benefice. Măsurile de adaptare a trebuie să fie evaluate ca o soluție locală care generează beneficii locale.

- programe de promovare și susținere a sistemelor de agricultură ecologică
- modernizarea exploatațiilor agricole
- plăți de agro-mediu
- sprijin pentru crearea și dezvoltarea de IMM-uri
- implementarea sistemului de eco-condiționalitate
- elaborarea codului de bune practici agricole și de bune practici în fermă
- programul de modernizare a fermelor agricole - inclusiv Programul Rabla la tractoare
- creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere
- renovarea și dezvoltarea satelor
- sprijin pentru creșterea suprafețelor împădurite
- prima împădurire a terenurilor agricole
- tehnologii de producere și utilizare a biocarburanților la nivel de fermă și de valorificare a biomasei, cum ar fi: peleți, brichete.

DIAGNOSTICUL GENERAL:

Orașul Dragomirești este o localitate atractivă pentru turiști, datorită valorilor pe care le păstrează cu privire la patrimoniul material și imaterial.

Este o localitate preponderent rezidențială, iar principala ocupație a locuitorilor este agricultura, caracter care se va menține și pe termen mediu și lung.

Orașul este dezvoltat din punct de vedere al infrastructurii: accesul se realizează pe un drum județean DJ 186, majoritatea străzilor sunt asfaltate, sistemul de alimentare cu apă potabilă este compus din: captare de izvoare și de mal, rezervoare de înmagazinare apă, stație de pompare apă brută, stație de tratare. Sistemul de canalizare destinat evacuării apei menajere este extins pe întregul sistem stradal.

Potențialul turistic al orașului este unul ridicat, specific Țării Marmaureșului, serviciile turistice sunt în plină dezvoltare la nivel de oraș.

DIAGNOSTICUL PROSPECTIV:

Proprietarii de terenuri și-au exprimat intenția de construire de noi locuințe individuale pentru membrii mai tineri ai familiilor sau de înființare a unor noi activități economice, motiv pentru care pe parcursul procedurii de consultare a populației în vederea restabilirii reglementărilor urbanistice, aceștia și-au exprimat dorința de a le fi introduse terenurile în intravilan.

Orașul fiind un potențial turistic, datorită zonei etnografice în care se încadrează și a bogățiilor materiale și imateriale pe care le moștenește, prin urmare una din direcția cea mai probabilă de dezvoltare ca fi în domeniul turismului.

Prin urmare, se preconizează în viitorul apropiat:

- investiții noi în unități de cazare (agropensiuni, pensiuni)
- atragerea de noi investitori pentru diverse servicii conexe turismului: alimentație publică, comerț, etc.
- noi construcții de locuințe și case de vacanțe, având în vedere creșterea atractivității zonei
- investiții în activități economice, servicii.

3.2 EVOLUTIE POSIBILĂ, PRIORITĂȚI

3.2.1 PREVEDERI ALE PLANULUI DE AMENAJARE A TERITORIULUI JUDEȚEAN MARAMUREȘ – pentru orașul Dragomirești:

- întărirea poziției unor poli intermediari dintre orașele de rangul III (Borșa, Vișeu de Sus, Cavnic, Baia Sprie, Târgu Lăpuș, Seini) având în vedere vechimea lor ca orașe și nivelul de dezvoltare al dotărilor publice urbane prin:

- parteneriate între orașele vecine: Borșa-Vișeu de Sus, Săliștea de Sus-Dragomirești, Baia Sprie-Cavnic pentru articularea rețelelor de dotări urbane.

- tranziția mai eficientă de la rangul de centru supracomunal la cel de oraș de rangul IV (Tăuții-Măgherauș, Ulmeni, Șomcuta Mare, Săliștea de Sus și Dragomirești) prin:

- implementarea proiectelor de dezvoltare a dotărilor publice: de sănătate, de educație, administrative;
- dezvoltarea infrastructurilor urbane specifice (căi de comunicație, alimentare cu apă, canalizare, energie electrică, televiziune, telefonie, internet).

- reabilitarea podurilor de pe drumurile județene din județul Maramureș:

- Pod DJ 186 38+268 1967 Dragomirești

- Reabilitarea parțială și extinderea rețelei cu apă potabilă în orașul Dragomirești

- Realizarea stațiilor de epurare în orașele: Săliștea de Sus, Tăuții Măgherauș, Dragomirești.

- Realizarea drumului de ocolire a orașului Dragomirești (exploatare forestieră Baicu) din zona Valea Baicului

- Amenajarea și organizarea centrului teritorial de consultanță și dezvoltarea afacerilor Dragomirești include arealul compus din bazinul superior al Izei, amonte de defileul de la Stâmtura

- Amenajarea unei stâne sau văcăriști ecologice în zona mai înaltă dintre satele Ieud și Dragomirești.

- Extinderea capacității de cazare

- Amenajarea și organizarea centrului teritorial de consultanță și dezvoltarea afacerilor

- Culoare de dezvoltare de interes național: a) Sighetu Marmației- Dragomirești- Borșa- Vatra Dornei cu ramificația Săcel- Salva- Năsăud- Bistrița- Reghin (suprapus

peste Drumul expres Vadu Izei- Dragomirești- Borșa- Vatra Dornei și drumul expres Săcel- Salva)

3.2.2 PREVEDERI ALE PLANULUI DE DEZVOLTARE A REGIUNII NORD-VEST 2014-2020 – pentru orașul Dragomirești:

- Îmbunătățirea capitalului uman prin aplicarea de măsuri orientate către creșterea ocupării, accesului la educație, instruire și sănătate, promovarea incluziunii sociale;
- Dezvoltarea unei infrastructuri moderne care să asigure creșterea accesibilității, conectivității și atractivității Regiunii Nord-VEST;
- Sprijinirea unei economii competitive și a dezvoltării locale;
- Optimizarea utilizării și protejarea resurselor și patrimoniului natural;

3.3 OPTIMIZAREA RELAȚIILOR ÎN TERITORIU

Pentru optimizarea relațiilor în teritoriu, pe baza studiilor efectuate privind teritoriul administrativ și a relațiilor de interdependență dintre localitate și vecinătăți, se propun:

- valorificarea amplasării localității în contextul cadrului natural;
- colaborarea cu localitățile învecinate pentru realizarea unor obiective legate de valorificarea potențialului natural și protecția mediului, cum ar fi folosirea resurselor de apă, gospodărirea deșeurilor, zone de agrement, etc.;
- controlul modului de folosință a teritoriului, corecta gestionare și stoparea tendințelor de folosire excesivă a acestuia;
- corecta extindere a localității prin realizarea în prealabil a studiilor de infrastructură și de utilități necesare pentru evitarea disfuncționalităților;
- respectarea zonificării funcționale și a limitei intravilanului propus.

3.4. DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚILOR

Direcțiile de dezvoltare propuse pentru orașul Dragomirești vizează sectorul de locuințe, cel secundar și terțiar – prin dezvoltarea serviciilor și punerea în valoare a potențialului turistic al zonei, precum și productiv (de industrie și agricultură),.

Direcții de dezvoltare propuse prin PUG:

- extinderi ale intravilanului pentru zone de locuințe individuale și turism
- valorificarea locațiilor centrale vacante pentru dezvoltarea infrastructurii pentru sectorul terțiar (instituții, servicii, comerț, etc);

- extinderea și organizarea zonelor de producție (industriale/agrozootehnice) prin amplasarea lor judicioasă în raport cu zonele rezidențiale și publice;
- valorificarea potențialului forestier, prin sprijinirea exploatării lemnului și prelucrarea lui în mici fabrici de mobilier;
- protejarea tradițiilor;
- reducerea riscurilor de compromitere a potențialelor de dezvoltare prin extinderea etapizată a zonei intravilan și prin protejarea viitoarelor culoare de infrastructură;
- desemnarea etapelor de urbanizare a suprafețelor introduse în intravilan prin PUG;
- construirea unui complex de băi de tratament, agrement și divertisment aproape de ieșirea din oraș spre Săliștea de Sus, pe strada Băii;
- inițiativa de a dezvolta un domeniu schiabil la poalele Munților Țibleș, pe versantul Nordic și o a doua propunere, în apropierea microhidrocentralei din partea sudică a localității, pornind din punctul numit *Secătura* până în vârful *Pîntapuzi*;
- realizarea unui traseu de piste pentru bicicletă în vestul orașului, pe o lungime de aproximativ 8 km.

3.5 EVOLUTIA POPULATIEI

Evoluția populației este influențată de o serie de factori: elemente demografice – posibilitățile de creștere naturală a populației în funcție de evoluția contingentului fertil și de evoluția probabilă a indicilor de natalitate, de numărul populației vârstnice și evoluția probabilă a mortalității, de comportamentul specific al femeilor față de natalitate, etc.; posibilitățile de ocupare a resurselor de muncă în raport cu locurile de muncă existente și posibil de creat, veniturile potențiale pe care le pot oferi acestea; gradul de atractivitate al localității ca o consecință directă a numărului și calității dotărilor publice, condițiilor de locuit, gradul de echipare edilitară a localității.

Acest fapt susține necesitatea luării unor măsuri care să aibă ca scopuri finale îmbunătățirea potențialului demografic, dezvoltarea resurselor umane și creșterea gradului de ocupare a forței de muncă:

- susținerea natalității prin flexibilizarea oportunităților pe care le au femeile tinere de a se dezvolta profesional, concomitent cu procesele de întemeiere a unei familii și de naștere și creștere a copiilor;
- facilități economico-financiare și privind locuirea acordate tinerelor familii;

- creșterea cantitativă și calitativă a serviciilor oferite familiilor tinere;
- asigurarea accesului la servicii de sănătate de calitate și dezvoltarea serviciilor de asistență socială;
- stimularea încadrării în muncă a tinerilor;
- diversificarea ofertei de locuri de muncă, a activităților economice și instituirea unor programe de formare și reconversie profesională;
- creșterea gradului de ocupare a forței de muncă prin dezvoltarea unor programe destinate tinerilor, femeilor și șomerilor;
- îmbunătățirea nivelului de instruire și a abilităților profesionale și tehnice în vederea asigurării unei forțe de muncă adaptabilă la cerințele pieței;
- promovarea antreprenoriatului prin furnizarea de sprijin pentru persoanele care încep să administreze o afacere.

Premisele de dezvoltare ale Orașului Dragomirești, constând în crearea de noi locuri de muncă, accesul relativ ușor din și spre orașele apropiate, coroborate cu asigurarea unor condiții civilizate de viață (inclusiv completarea unor dotări necesare), conduc la aprecierea privind creșterea numărului de locuitori în etapa de perspectivă.

Zonele noi propuse pentru dezvoltare vor crea noi locuri de muncă:

1. În sectorul primar și secundar: activități agricole și industriale, de producție.
2. În sectorul terțiar: activități din zona serviciilor și a comerțului, care se dezvoltă concomitent cu domeniul productiv și a valorificării potențialului turistic.

3.6 ORGANIZAREA CIRCULAȚIEI

Arterele principale de circulație pentru accesul rutier în comună sunt:

- Drumul județean DJ 186 Vadu Izei – Săcel – necesită lucrări de modernizare în sensul realizării de trotuare și piste de biciclete, spații de parcare, rigole acoperite de scurgere a apei pluviale;

Arterele secundare de circulație sunt străzile din oraș:

- Rețeaua locală secundară de drumuri este formată din: - Drumurile secundare în intravilanul existent (11 km) - Căi rutiere de acces la terenurile agricole și silvice (55 km) – drumuri din pământ - Drum feorestier Baicu (18.9 km)⁹

⁹ <https://dragomiresti-maramures.ro/wp-content/uploads/2020/11/1. Doc final STRATEGIE-Dragomiresti 2020.pdf>

Localitatea este străbătută de o reșea importantă de drumuri forestiere care asigură accesul și exploatarea vastelor terenuri silvice:

Denumire	Localizare	Lungime în UAT Dragomirești / Lungime totală (km)
FE 006	R Baicu	20,40
FE 007	V Idișor	3,30 / 6,80
FE 010	V Poienii	3,30
FE 011	La vest de FE 010	1,20
FE 012	V Poienii	9,40
FE 013	Între V Pietroasa și V Chicera	3,40
FE 014	V Sfundău	2,30
FE 015	V Calului din Stânga	1,60
FE 016	P Gugilor	1,90
FE 017	V Mărului	1,60
FE 018	Ursoaia	3,00

Căi rutiere forestiere¹⁰

Deschiderea de noi trame stradale:

Prin introducerea unor zone noi în intravilan, sunt necesare completări ale rețelei de străzi secundare locale. Prin PUG au fost propuse traseele și profilele transversale mininale, urmând ca definitivarea traseelor să se facă în următoarele faze de proiectare.

Rețea de piste pentru biciclete:

În funcție de caracteristicile tehnice ale drumurilor și spațiile disponibile, se propune amenajarea rețelelor pentru biciclete fie integrate în profilelor stradale ca piste dedicate fie alături de circulația generală (de tip shared-space).

3.7. INTRAVILAN PROPUS. ZONIFICARE FUNCȚIONALĂ. BILANT TERITORIAL

Concomitent oportunităților de dezvoltare oferite de mărirea intravilanului și modernizarea infrastructurii, au fost luate în considerare asigurarea cadrului necesar (terenuri urbane, zonificare funcțională, căi de comunicație și echipare edilitară), a activităților economice și a bazei turistice (prevederea zonelor destinate practicării turismului).

¹⁰ <https://dragomiresti-maramures.ro/wp-content/uploads/2020/11/1. Doc final STRATEGIE-Dragomiresti 2020.pdf>

În cadrul Planului Urbanistic General s-au stabilit suprafețele de teren care alături de cele existente vor forma noul intravilan. Extinderile propuse au fost făcute de comun acord cu autoritățile locale ca urmare a cererii de terenuri pentru dezvoltarea activităților productive, industriale și agrozootehnice, a serviciilor, sectorului de locuințe și turistic.

Limita noului intravilan a fost astfel stabilită încât să cuprindă toate construcțiile existente, precum și suprafețele necesare dezvoltării, pe care urmează să se realizeze obiectivele propuse.

Noua limită de intravilan a fost stabilită pe limite de proprietate.

Suprafața cuprinsă în noul intravilan este de **855,95 ha**, reprezentând **8,47 %** din teritoriul administrativ al orașului, ea fiind cu **31,59 ha** mai mare decât cea actuală. Este compusă din 36 de trupuri: unul principal (Trup A), cu o suprafață de 729,30 ha și 35 trupuri secundare, cu o suprafață totală de 126,65 ha.

Modificarea intravilanului localității este o consecință a corelării intravilanului existent cu situația actuală a zonei construite și a perspectivelor de dezvoltare.

Extinderea intravilanului a avut în vedere următoarele obiective:

- **Respectarea prevederilor legale în vigoare;**
- **Respectarea documentațiilor de amenajare a teritoriului privind gestiunea rațională a resursei funciare;**
- **Necesitatea unei dezvoltări urbanistice controlate, coerente și durabile, care asigură calitatea vieții;**
- **Necesitatea corectării limitelor de intravilan în sensul restabilirii acestora pe limite de proprietate și limite naturale. Introducerea în intravilan a terenurilor necesare pentru proiecte de dezvoltare sau aflate în implementare, ținând cont de premisele de dezvoltare a orașului.**
- **Viabilitatea și fezabilitatea extinderii rețelei stradale și a rețelei de infrastructură edilitară pentru zonele noi, prin prisma analizei cost-beneficiu asupra investițiilor din bugetul public;**
- **Necesitatea concentrării investițiilor de dezvoltare în zone din interiorul intravilanului actual, astăzi părăsite sau utilizate inadecvat, cu avantajul economic al pre-existenței echipărilor edilitare și al acceselor stradale asigurate;**
- **Necesitatea asigurării de terenuri exploatabile agricol în vederea susținerii economiei agrare;**

- Necesitatea protejării cadrului natural, ca susținător al calității ecologice;
- Necesitatea asigurării calității vieții pentru cetățeni, prin rezervarea suprafețelor necesare pentru realizarea arterelor de trafic, a infrastructurii edilitare, a dotărilor și echipamentelor publice (sănătate, învățământ, spații verzi, sport, etc);
- Valorificarea, conservarea și protejarea fondului construit valoros și a peisajului cultural ca factor al dezvoltării și al identității teritoriale.

Repartiția teritoriului în intravilanul propus, în comparație cu cel existent la nivel de oraș:

BILANȚ TERITORIAL INTRAVILAN PROPUS				
ZONE FUNCȚIONALE	EXISTENT		PROPUS	
	Ha	%	Ha	%
Locuințe și funcțiuni complementare	558,30	67,73%	528,82	61,78%
Locuințe colective	0,55	0,07%	0,55	0,06%
Zonă mixtă pentru locuințe și turism	176,73	21,44%	191,20	22,33%
Zonă pentru funcțiuni turistice și agrement			24,84	2,90%
Zonă construcții aferente lucrărilor tehnico-edilitare			0,98	0,11%
Unități industriale și depozite	7,01	0,85%	9,84	1,14%
Instituții și servicii de interes public	7,28	0,88%	14,40	1,68%
Căi de comunicație rutieră	27,50	3,34%	56,21	6,56%
Spații verzi, sport, agrement, protecție	1,70	0,21%	1,70	0,19%
Gospodărire comunală, cimitire	1,45	0,18%	2,71	0,31%
Zonă unități agricole	0,20	0,02%	4,40	0,51%
Ape	20,30	2,46%	20,30	2,37%
Păduri	23,34	2,83%	0,00	0%
TOTAL INTRAVILAN EXISTENT	819,03	100%	855,95	100%

Analizând bilanțul teritorial la nivel de oraș se constată următoarele:

- zona funcțională principală este cea de locuințe și funcțiuni complementare, ocupând un procent de 63,95%
- zona de turism este funcțiunea secundară dominantă, ocupând un procent de 21,40 %.
- Au fost prevăzute extinderi pentru zonele de locuințe, turism, case de vacanță, instituții publice și servicii, spații verzi, agrozotehnie, căi de comunicație, respectiv gospodărire comunală.
- odată cu aprobarea Planului Urbanistic, suprafețele de teren ocupate de terenuri agricole vor respecta funcțiunea stabilită prin PUG;

Repartiția pe trupuri:

Orașul Dragomirești	855,95ha
T1	729,30 ha
T2	11,89 ha
T3	1,24 ha
T4	0,98 ha
T5	0,09 ha
T6	0,27 ha
T7	0,14 ha
T8	0,55 ha
T9	0,73 ha
T10	0,27 ha
T11	1,05 ha
T12	4,29 ha
T13	34,79 ha
T14	1,2 ha
T15	5,27 ha
T16	0,32 ha
T17	0,23 ha
T18	0,2 ha
T19	0,09 ha
T20	29,58 ha
T21	1,54 ha
T22	2,46 ha
T23	1,6 ha
T24	1,56 ha
T25	0,13 ha
T26	0,8 ha
T27	2,83 ha
T28	0,24 ha
T29	0,5 ha
T30	0,32 ha
T31	0,38 ha
T32	17,87 ha
T33	1,05 ha
T34	1 ha
T35	0,90 ha
T36	0,46 ha

Față de intravilanul existent se propun următoarele modificări (a se studia planșa de **Reglementări Urbanistice – Zonificare**):

- Extinderea intravilanului în perimetrul paralel cu drumul județean DJ 186, în partea de nord-vest și în partea de sud-est a localității, până la limita teritoriului administrativ

- Extinderea intravilanului de-a lungul străzilor existente, în zone cu potențial de dezvoltare pentru locuințe
- Extinderea intravilanului în zona de nord, nord-est, sud-est, sud și sud-vest pentru dezvoltarea zonelor de locuințe și turism. În zona de sud se va realiza o zonă de agrement
- Crearea unui trup în zona Munților Țibleș, care să aibă ca funcțiune principală activități de turism și agrement. În zonă se va realiza o pârtie de schi.
- Crearea de noi trupuri în partea de nord și sud a orașului care să aibă ca funcțiune zonă pentru locuințe și turism.

3.8. MĂSURI ÎN ZONELE CU RISCURI NATURALE

Zone inundabile:

Pentru prevenirea riscului de inundații, în perimetrele din intravilanul orașului Dragomirești se prevăd: îndiguirea pâraurilor și a văilor ce străbat localitatea.

Se pot executa construcții cu măsuri suplimentare stabilite prin studii geotehnice.

Adâncimile de fundare vor depăși nivelul stratului mîlos, se vor realiza centuri armate la fundații și se vor executa hidroizolații speciale.

Autorizarea lucrărilor de construire în zonele cu risc de inundabilitate se pot emite numai cu avizul Sistemului de Gospodărire al Apelor și cel al Inspectoratului pentru Situații de Urgență.

Zone cu alunecări de teren:

Zonele cu alunecări de teren necesită lucrări speciale care constau în foraje pentru verificarea patului de alunecare.

În aceste zone se pot executa construcții numai după întocmirea studiilor geotehnice, care să furnizeze toate elementele necesare înlăturării zonei alunecate, prin lucrări speciale. Acestea constau în stabilirea adâncimii de fundare a zidurilor de sprijin ce preiau împingerile din versanți, drenuri de colectare a apelor care provoacă alunecări de teren, amenajări cu plantații pentru fixarea versanților și oprirea alunecării.

Lucrările speciale în zonele cu alunecări de teren vor consta în foraje echipate și urmărite pentru a putea stabili la ce adâncime, în ce straturi are loc alunecarea. Fundațiile

construcțiilor necesită centuri armate și drenuri în jurul construcțiilor pentru colectarea apei cu dirijare în afara amplasamentului.

În amonte de amplasamente se vor prevedea ziduri de sprijin, fondate la rândul lor sub patul de alunecare și care se vor prevedea cu strat filtrant în spate și barbacane pentru colectarea apelor cu dirijarea acestora prin rigole executate în fața zidurilor.

3.9. DEZVOLTAREA ECHIPĂRII EDILITARE

3.9.1 Gospodărirea apelor

Având în vedere importanța apelor ca factor de mediu pentru om și societate, se impune cu prioritate protejarea acestora.

Toate apele de suprafață vor fi protejate în conformitate cu prevederile Legii Apelor nr. 107/1996.

Delimitarea zonelor de protecție sanitară se stabilește de către C.N. Apele Române SA împreună cu autoritățile de cadastru funciar și deținătorii terenurilor riverane.

Pe lângă instituirea zonei de protecție se vor executa lucrări de refacere și extindere a regularizării râurilor și pâraurilor din zonă.

Se va corecta regimul torențial al tuturor pâraielor din teritoriul administrativ pentru a se evita inundarea și deteriorarea terenurilor agricole, a zonelor construite publice sau private.

Pentru preluarea apelor care șiroiesc pe versanți în perioadele cu precipitații abundente se vor realiza șanțuri de gardă la baza versanților, care vor dirija aceste ape în văile din apropiere.

Se vor organiza lucrări de igienizare a apelor de suprafață care străbat teritoriul administrativ prin eliminarea oricăror descărcări de ape uzate menajere.

3.9.2. Alimentarea cu apă

Sistemul de alimentare cu apă este compus din

- Captare de izvoare și de mal
- Aducțiune cu lungimea de 4227 m
- Rezervoare de înmagazinare apă: 500 și 300 mc
- Stația de pompare apă brută cu caracteristicile $Q=33$ mc/h, $H=47$ mcA
- Rețeaua de distribuție în lungime de 19375 m și $Dn=63 - 110$ mm
- Stația de tratare cu capacitatea de $Q=9$ l/s

Necesarul de apă calculat este: $Q_{zimed}=526,16$ mc/zi = 6,08 l/s

$$Q_{zimax}=684 \text{ mc/zi} = 7,92 \text{ l/s}$$

$$Q_{ormax}=1368 \text{ mc/oră} = 15 \text{ l/s}$$

Se propune extinderea rețelelor de alimentare cu apă potabilă și echiparea acestora cu hidranți exteriori, pentru toate zonele din intravilanul existent și propus. Traseele rețelelor vor fi paralele cu străzile pe care se pozează, de preferință în spațiul verde, în acostamente și trotuare.

3.9.3. Canalizarea

Sistemul de canalizare destinat evacuării apei menajere este extins pe întregul sistem stradal și este compus din:

- Rețea conducte de canalizare cu lungimea de 13650 m și Dn= 90-200 m
- Stații de pompare
- Stație de epurare

Stațiile de pompare ajută la circulația apelor menajere uzate și sunt amplasate în cămine de beton. Stațiile de pompare au următoarele caracteristici tehnice:

$$Q=1-2,8 \text{ mc/h}$$

$$H=10-12 \text{ mcA}$$

$$P_i=0,9 \text{ kW}$$

Se propune extinderea rețelelor de canalizare pentru toate zonele din intravilanul existent și propus. Traseele rețelelor vor fi paralele cu străzile pe care se pozează, de preferință în spațiul verde, în acostamente și trotuare.

3.9.4. Alimentare cu energie electrică

Principalele lucrări de investiții în domeniul alimentării cu energie electrică urmăresc în special o creștere a siguranței în exploatare prin modernizări și retehnologizări ale instalațiilor energetice.

Sunt prevăzute de asemenea o serie de lucrări în scopul amplificării rețelelor electrice pentru deservirea noilor zone propuse pentru dezvoltarea urbanistică.

Se vor lua în considerare posibilitățile de realizare subterană a extinderilor și de modificare a celor existente. De asemenea, se vor studia posibilitățile de aplicare a sistemelor de producere a energiei prin metode alternative (la nivel de oraș - parcuri fotovoltaice/ prin surse individuale - panouri solare montate pe acoperișurile clădirilor).

3.9.5. Telefonie

Rețeaua de telefonie fixă este funcțională și satisface cerințele locuitorilor, oferind și servicii de internet. De asemenea, există operatori care asigură serviciile de telefonie mobilă.

3.9.6. Alimentare cu energie termică

Se vor lua în considerare aplicarea sistemelor de producere a energiei prin metode alternative (panouri solare montate pe acoperișurile clădirilor, panouri electrice, etc.)

3.9.7. Alimentare cu gaze naturale

Localitatea Dragomirești nu este alimentată cu gaze naturale. Există o propunere de extindere a rețelei la nivel regional și totodată de racordare a localității la aceasta. Proiectul propune o rețea care să traverseze UAT Dragomirești prin partea de nord.

3.9.8. Gospodărire comunală:

Activitatea de gestionare a deșeurilor include următoarele activități: colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea deșeurilor, monitorizarea post închidere a depozitelor de deșeuri.

Gestionarea deșeurilor fiind un serviciu public, responsabilitățile din acest domeniu revin exclusiv autorităților publice locale.

Deșeurile menajere sunt colectate la sursă și transportate la depozitul de sortare primară din Moisei.

3.10. PROTECȚIA MEDIULUI

În urma analizei problemelor de mediu s-au conturat propunerile și măsurile de intervenție ce se impun pentru protecția mediului:

Măsuri structurale de reducere a riscurilor naturale la alunecări de teren

Soluțiile constructive se aplica în funcție de amploarea fenomenului de mișcare în masă și efectele negative pe care le poate avea asupra construcțiilor și mediului înconjurător.

- Amenajarea suprafeței versanților prin lucrări de combatere a eroziunii sau de stabilizare a versanților;
- Lucrări de susținere de tipul ziduri de sprijin, susțineri cu piloți sau susțineri prin ancoraje;
- Lucrări de drenare a apelor subterane.

Măsuri structurale de reducere a riscurilor naturale la inundații

Soluțiile constructive au rol de protecție, prevenire și diminuare a efectelor inundațiilor

- Indiguiri pentru zonele cu risc major la inundații;
- Soluții de amenajare a bazinelor torențiale;

Măsuri nestructurale

Măsuri nestructurale de reducere a riscurilor naturale la alunecări de teren

- Interdicție temporară de construire până la elaborarea unor studii aprofundate de specialitate pentru fundamentarea lucrărilor de eliminare a riscului;
- Interdicție definitivă de construire;
- Promovarea unor proiecte și studii pentru eliminarea cauzelor.

Măsuri nestructurale de reducere a riscurilor naturale la inundații

- Lucrări de terasare a versanților, practicarea lucrărilor agricole perpendicular pe panta terenului în vederea reducerii scurgerii superficiale
- Măsuri de management natural a inundațiilor
- Măsuri de restaurare a zonelor de retenție (lunci inundabile, zone umede etc.)

Se vor lua măsuri pentru punerea în aplicare a propunerilor Planului Urbanistic General cu privire la amenajarea și dezvoltarea parcurilor, a zonelor verzi, plantațiilor de aliniament și de protecție, a zonelor de agrement.

Pentru ariile naturale protejate se propune realizarea planurilor de management pentru a asigura menținerea habitatelor și/sau îndeplinirea necesităților unor anumite specii.

Obiective de management:

- păstrarea și menținerea condițiilor de habitat necesare pentru protecția unor specii semnificative, grupuri de specii, comunități biotice sau trăsături fizice ale mediului acolo unde acestea necesită o manipulare specifică din partea omului pentru un management optim;

- *facilitarea cercetării științifice și monitorizării ca activități primare asociate cu managementul durabil al resurselor naturale;*

- *eliminarea, apoi prevenirea exploataării și ocupării împotriva scopului pentru care a fost desemnată*

3.11. REGLEMENTĂRI URBANISTICE

În stabilirea propunerilor de dezvoltare a orașului Dragomirești s-a ținut seama de posibilitățile de lansare economică prin intermediul sectorului agricol, industrial și de servicii:

- Turism – crearea premiselor pentru încadrarea localității în circuitele turistice maramureșene etnografice.
- Agricultură – prin reorganizare și re tehnologizare, valorificarea produselor vegetale și animaliere;
- Industrie – prin valorificarea materiilor prime existente (lemnul) și crearea condițiilor necesare pentru atragerea investitorilor;

În acest sens trebuie avute în considerare:

- Eliminarea disfuncționalităților constatate;
- Organizarea funcțională a zonei din intravilan;
- Asigurarea utilităților pe întreg perimetrul intravilan;
- Îmbunătățirea condițiilor de viață.

Zone de protecție stabilite:

Zonele de protecție sanitară s-au stabilit conform OMS 994/2018 pentru aprobarea normelor de igienă privind mediul de viață al populației, iar zonele de protecție pentru infrastructura tehnică conform normelor de specialitate în vigoare.

Zona de protecție sanitară este definită ca fiind terenul din jurul obiectivului, unde este interzisă orice folosință sau activitate care, în contact cu factorii externi, ar putea conduce la poluarea/contaminarea factorilor de mediu cu repercusiuni asupra stării de sănătate a populației rezidente din jurul obiectivului.

Se vor asigura zone de protecție sanitară între zonele de locuit, zonele de odihnă, zonele social-culturale etc. și întreprinderile agricole, agro-zootehnice și industriale sau o serie de unități care pot polua factorii de mediu sau pot produce disconfort și unele riscuri sanitare (cimitire, stație de epurare etc.) în conformitate cu OMS 994/2018:

Extras din Ordinul nr. 994/2018 – zone de protecție sanitară:

ART. 11

1. Ferme de cabaline, până la 20 de capete: . . . 50 m
2. Ferme de cabaline, peste 20 de capete: . . . 100 m
3. Ferme și crescătorii de taurine, până la 50 de capete: . . . 50 m
4. Ferme și crescătorii de taurine, între 51-200 de capete: . . . 100 m
5. Ferme și crescătorii de taurine, între 201-500 de capete: . . . 200 m
6. Ferme și crescătorii de taurine, peste 500 de capete: . . . 500 m
7. Ferme de păsări, până la 1.000 de capete: . . . 50 m
8. Ferme de păsări, între 1.001-5.000 de capete: . . . 200 m
9. Ferme de păsări, între 5.001-10.000 de capete: . . . 500 m
10. Ferme și crescătorii de păsări cu peste 10.000 de capete și complexuri avicole industriale: 1.000 m
11. Ferme de ovine, caprine între 300 și 1500 de capete: . . . 100 m
12. Ferme de ovine, caprine cu peste 1.500 de capete: . . . 200 m
13. Ferme de porci, până la 50 de capete: . . . 100 m
14. Ferme de porci, între 51-100 de capete: . . . 200 m
15. Ferme de porci, între 101-1.000 de capete: . . . 500 m
16. Complexuri de porci, între 1.000-10.000 de capete: . . . 1.000 m
17. Complexuri de porci cu peste 10.000 de capete: . . . 1.500 m
18. Ferme și crescătorii de iepuri între 100 și 5.000 de capete: . . . 100 m
19. Ferme și crescătorii de iepuri cu peste 5.000 de capete: . . . 200 m
20. Ferme și crescătorii de struți: . . . 500 m
21. Ferme și crescătorii de melci: . . . 50 m
22. Spitale veterinare: . . . 30 m
23. Grajduri de izolare și carantină pentru animale: . . . 100 m
24. Adăposturi pentru animale, inclusiv comunitare: . . . 100 m
25. Abatoare . . . 500 m
26. Centre de sacrificare, târguri de animale vii și baze de achiziție a animalelor: . . . 200 m
27. Depozite pentru colectarea și păstrarea produselor de origine animală: . . . 50 m
28. Platforme pentru depozitarea dejecțiilor animale care deserveșc mai multe exploatații zootehnice, platforme comunale: . . . 500 m

29. *Platforme pentru depozitarea deșeurilor porcine: . . . 1.000 m*
30. *Stații de epurare a apelor reziduale de la fermele de porcine: . . . 1.000 m*
31. *Depozite pentru produse de origine vegetală (silozuri de cereale, stații de tratare a semințelor) cu capacitate între 5-100 tone . . . 100 m*
32. *Depozite pentru produse de origine vegetală (silozuri de cereale, stații de tratare a semințelor) cu capacitate peste 100 tone . . . 200 m*
33. *Stații de epurare a apelor uzate menajere, cu bazine acoperite: . . . 150 m*
34. *Stații de epurare de tip modular (containerizate): . . . 50 m*
35. *Stații de epurare a apelor uzate industriale și apelor uzate menajere cu bazine deschise: . . . 300 m*
36. *Paturi de uscare a nămolurilor: . . . 300 m*
37. *Bazine deschise pentru fermentarea nămolurilor: . . . 500 m*
38. *Depozite controlate de deșeuri periculoase și nepericuloase: . . . 1.000 m*
39. *Incineratoare pentru deșeuri periculoase și nepericuloase: . . . 500 m*
40. *Crematorii umane: . . . 1.000 m*
41. *Autobazele serviciilor de salubritate: . . . 200 m*
42. *Stație de preparare mixturi asfaltice, betoane . . . 500 m*
43. *Bazele de utilaje ale întreprinderilor de transport: . . . 50 m*
44. *Depozitele de combustibil cu capacitate mai mare de 10.000 litri . . . 50 m*
45. *Depozite de fier vechi, cărbuni și ateliere de tăiat lemne: . . . 100 m*
46. *Bocșe (tradiționale) pentru producerea de cărbune (mangal) . . . 1.000 m*
47. *Parcuri eoliene: . . . 1.000 m*
48. *Cimitire și incineratoare animale de companie: . . . 200 m*
49. *Rampe de transfer deșeuri . . . 200 m.*

Înființarea cimitirelor se realizează cu respectarea distanței minime de 100 metri față de zonele protejate, pentru a nu crea disconfort rezidenților din zonele respective. (art. 22, HG nr. 741/2016)

Suprafețele de teren incluse în zonele de protecție sanitară pot fi exploatate agricol, cu excepția culturilor de plante utilizate în scop alimentar sau furajer, care necesită folosirea de fertilizatori și pesticide și care, prin fixarea sau concentrarea de substanțe poluante pot fi vătămătoare pentru om sau animale.

Pentru infrastructura **tehnic-edilitară** s-au instituit zone de protecție: pentru liniile electrice LEA 20KV, 24 m din ax, GAZ, 20 m din ax. Și zona de siguranță GAZ de 200 m

DIN AX. În zonele de siguranță sunt interzise orice fel de construcții, cu excepția celor pentru întreținere și siguranță a rețelelor.

În zonele de protecție, autorizația de construire este condiționată de obținerea în prealabil a unui aviz din partea administratorilor rețelelor.

Pentru dezvoltarea capacității de circulație a drumurilor publice în traversarea localității, se va ține cont de zona de protecție a drumurilor, respectiv de 20 de metri pentru drumurile județene.

Zone cu interdicție de construire până la elaborarea studiilor de specialitate:

Pentru zonele cu risc de producere a inundațiilor, se impune elaborarea studiilor de specialitate (studii de inundabilitate sau studii geotehnice). Autorizația de construire se va elibera numai în urma realizării acestora, dacă terenul în cauză nu prezintă risc pentru construcții sau dacă prin lucrări de specialitate se înlătură pericolele.

Pentru a evita riscul de producere a inundațiilor s-a propus îndiguirea râului Iza și a văilor din perimetrul intravilan.

Zone cu interdicție definitivă de construire: nu este cazul

Zone de protecție propuse pentru siturile arheologice: nu este cazul

În orașul Dragomirești există un monument istoric :

Nr.crt.	COD LMI	DENUMIRE	LOCALITATE	ADRESĂ	DATARE
1.	MM-II-m-B-04570	Fosta prefectură, azi spitalul Vișeu – secția externă	Oraș Dragomirești	83	Sec.XX

Pentru orice lucrări de construire/desființare pe parcelele care sunt în zona de protecție a **monumentul istoric** se va solicita avizul Direcției Județene pentru Cultură.

Trăsături specifice ale arhitecturii tradiționale locale:

Orașul Dragomirești se încadrează în zona etnogeografică a Maramureșului Istoric.

Trăsăturile specifice ale arhitecturii tradiționale locale identificate conform Ghidului de arhitectură pentru încadrarea în specificul local Țara Maramureșului, elaborat de Ordinul Arhitecților din România, sunt următoarele:

- Lemnul este prezent în toate componentele construcțiilor: pereti din bârne, elemente structurale și decorative ale prispei, elemente structurale ale planșeului și ale șarpantei, tâmplarie, material pentru învelitoare. În nici unul din cazuri lemnul nu este acoperit cu vopsitorii (excepție face tâmplaria).

- Acoperișul este elementul dominant în arhitectura maramureșeană și este caracterizat prin cele 4 ape cu pante mari, inegale, și învelitoare din lemn (șită, șindrilă, draniță).

- Prispa, denumită șatră, poate fi simplă (așezată pe 1, 2 sau 3 laturi ale casei), sau poate avea șopru (foișor); este construită în întregime din lemn, deseori acoperită cu vegetație, bogat decorată la stâlpi, grinzi și balustradă.

- Poarta tradițională maramureșeană - un element masiv, construit integral din lemn, care dă identitate profilului stradal și implicit localităților din Țara Maramureșului. Dimensiunile sunt generoase, determinate de gabaritul carului încărcat cu fân ce trebuie să treacă pe sub poarta. Gardul în schimb are o înălțime modestă ce permite comunicare vizuală între persoanele din gospodarie și trecători. Atât poarta cât și gardul au acoperiș.

- răspunde strict și rațional, fără excese, la cerințele funcționale
- folosește cu precădere materiale locale (lemn, piatră)
- se încadrează armonios, în mediul natural înconjurător;
- clădiri izolate cu volume simple, regim de înălțime parter sau demisol și parter.
- sistemul de acoperire tip șarpantă în 4 ape, cu pante accentuate, cu învelitori din șindrilă sau țigla ceramică culoare cărămiziu. Streașina de 40-60 cm. Fără lucarne, cu luminatoare și aerisire pentru pod și fără sistem de colectare ape pluviale.

- nu toate fețele acoperișului au aceeași panta: 60° (~170%) pentru fețele aferente laturilor lungi și 70° (~270%) pentru fețele aferente laturilor scurte; - raportul dintre înălțimea casei (măsurată de la cota zero până la streașină) și înălțimea acoperișului este 1 : 2 – 1 : 3;

- sistemul compozițional tradițional se bazează pe registre horizontale
- raportul de plin-gol: predomină plinul
- ferestrele au dimensiuni reduse și sunt dispuse fie duble sau simplu, în doua sau trei canate, cu feronerie metalică (vezi anexă tamplarii specific). Culorile specifice sunt: lemn

natur, verde închis sau alb. Ușile caselor tradiționale au o singură deschidere și dimensiuni reduse: lățime uzuală 80-90cm, înălțime uzuală 170-180cm

- Cromatică discretă, bazată pe culoarea lemnului și a pietrei

- Construcțiile sunt dispuse în cadrul gospodăriei fie perimetral, fie pe o latură. În general casa este dispusă cu latura scurtă la stradă și cu fața către curte, retrasă față de aliniament (cu aprox. 1 - 2 m) și amplasată foarte aproape de una din limitele laterale ale lotului (aproximativ 0,6 - 1 m față de limita laterală). Șura este deseori elementul central al gospodăriei. În general casa cu anexele formează o incintă semideschisă, o curte spre care sunt orientate toate fațadele principale ale construcțiilor

- Porțile tradiționale din lemn acoperite cu șindrilă sunt frecvente pe străzile localităților, prin simbolistica lor funcțională și decorativă, sunt componente specifice ale imaginii stradale locale; bogat ornamentate cu diverse motive: simboluri creștine și precreștine (funia, soarele, crucea, samanta, etc). Împrejmirile sunt simple, din lemn sau nuiele, cu înălțime de aprox. 1,20 – 1,50 m.

Peisajul cultural tradițional perceptibil al Țării Maramureșului, ca rezultat al interacțiunii om-natura, este foarte unitar în toate aspectele sale:

- construcțiile și amenajările tradiționale maramureșene se raportează la natura înconjurătoare fără ostentație, cu supunere și discreție, parcă ar fi un semn de recunoștință față de natura care i-a asigurat condițiile de devenire și de continuitate în timp.

- nucleul de baza al localităților a fost și este gospodăria, "statutul" de tip agropastoral, bazată pe autarhia sa originară, expresie a utilizării rationale a resurselor teritoriale. Construcțiile din gospodărie sunt amplasate în funcție de rolul îndeplinit și au relații funcționale desăvârșite între ele.

- peisajul construit tradițional al satelor maramureșene se prezintă sub forma unor aglomerări de volume construite simple cu acoperisuri înalte, sure, în patru ape, dominate de turla caracteristică a bisericilor de lemn. Diversitatea peisagistică a spațiului maramureșean rezultă din varietatea mare a peisajului natural și a celui construit în coabitarea lor specifică.

- arhitectura tradițională din Maramureș este o arhitectură a lemnului care prin textură și cromatică se detașează cu discreție din mediul natural înconjurător și se raportează cu armonie la aceasta.

- materialele naturale locale, care prin intervenția creatoare a localnicilor au luat forma caselor, gospodăriilor și așezărilor umane, asigură armonia perfectă între natural și construit.

- acest peisaj cultural tradițional caracterizat prin armonia (formată în timp îndelungat) între acțiunea omului și natura, a suferit modificări semnificative în urma evoluțiilor din ultimele decenii.

- o parte din evoluții au caracter obiectiv, de natura funcțională (îmbunătățirea condițiilor de viață, ameliorarea condițiilor de acces, schimbări în modul de utilizare a teritoriului).

- în ce privește de modul de edificare se poate constata o distanțare relativ bruscă de la spiritului tradițional generat de tehnologii și materiale noi, renunțarea la patrimoniul vernacular, profesionalismul discutabil al celor implicați în procesul de construire. Cu rare excepții, casele vechi, de lemn, sunt abandonate și demolate pentru a face loc unor construcții și amenajări noi, al căror aspect este incapabil de a exprima valorile identitare definitorii pentru comunitățile maramureșene.

- frumoasele porți din lemn chiar și în satele cu deosebită tradiție și gardurile din nuiele împletite care împrejmuiau și delimitau gospodăriile tind să fie înlocuite cu cele de beton, zidărie și de fier, schimbând peisajul stradal tradițional.

- peisajul cultural maramureșean este un brand cu potențial de valorificare în scop turistic urmărit de majoritatea comunităților locale. Analiza elementelor constitutive existente și potențiale ale tradiționalului din peisajul cultural maramureșean, identificarea derapajelor, protejarea valorilor păstrate și conturarea acelor elemente și manifestări care continuă să fie viabile din perspectiva dezvoltărilor viitoare este un demers care presupune o largă participare a tuturor factorilor implicați în consolidarea acestui brand.

Obiective:

- menținerea identității locale prin păstrarea, conservarea și perpetuarea tradiției arhitecturale moștenite;
- transmiterea tradiției generațiilor viitoare și valorificarea ei economică prin turism cultural;
- evitarea dispariției definitive a clădirilor cu arhitectura tradițională
- conservarea și reabilitarea în situ vechilor construcții sub forme diverse de refuncționalizare

3.12. OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ

Viziunea de dezvoltare a orașului Dragomirești este de a oferi cetățenilor săi un nivel de trai mai ridicat, locuri de muncă, egalitate de șanse, precum și un mediu înconjurător curat păstrând normele de poluare la un nivel cât mai scăzut. În perioada următoare, administrația își propune să atragă investiții astfel încât să obțină un echilibru economic și o plajă de locuri de muncă mai mare și mai diversificată.

Direcțiile strategice sunt:

- Modernizarea infrastructurii rutiere și extinderea/înființarea rețelelor de utilități publice
- Modernizarea clădirilor publice
- Măsuri împotriva riscurilor naturale
- Protecția monumentului istoric, a patrimoniului arhitectural local și a celui natural
- Promovarea specificului local
- Dezvoltarea sectorului turismului, producției și agrozootehniei
- Atragerea de investitori.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ presupune asigurarea contextului necesar pentru transpunerea în teritoriul a următoarei liste de proiecte de dezvoltare și restructurare, generate din analiza critică a situației existente și diagnosticul general și prospectiv, conform următorului PLAN DE ACȚIUNE:

PLAN DE ACȚIUNE PENTRU IMPLEMENTAREA OBIECTIVELOR ȘI PROGRAMUL DE INVESTIȚII PUBLICE PLANULUI URBANISTIC GENERAL								
Nr crt	OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ	CATEGORII DE INTERES			DIMENSIUNI		ESTIMARE FINANCIARĂ	SURSE POSSIBLE DE FINANȚARE
		Național	Județean	Local	Suprafețe	Lungimi	Lei cu TVA	
	DOMENII							
	INSTITUȚII PUBLICE ȘI SERVICII:							
	Etapa I (anul 1-5)							
1	Construire Complex – Băi de Tratament, divertisment și agrement în orașul Dragomirești			X	2,5 ha		45.000.000 lei	Fonduri europene CNI Buget Local
2	PMUD – Străzi pietonale Reabilitare/Modernizare Centru Civic Dragomirești Amenajarea unei zone			X			30.000.000 lei	Fonduri europene PNNR Programul Regional pentru regiunea Nord

	de promenadă, recreere, piste de bicicliști, prin crearea unei legături între cele două cursuri de apă Iza și Baicu, precum și în zona str. Baicu – Ses – Dumbrava – Ruginoasa – str. V. Darvai							Vest 2021-2027
3	Modernizarea și reabilitarea rețelei stradale în orașul Dragomirești			X			9.455.601 lei	PNDL – Anghel Saligny Buget Local
4	Modernizare și reamenajare piață agroalimentară și târg de animale în orașul Dragomirești			X			1.500.000 lei	Fonduri europene
5	Realizare bransamente apă potabilă și contorizarea acesteia			X			1.750.000 lei	PNRR sau AFM
6	Reabilitare și modernizare bază sportivă			X				CNI
7	Rețea distribuție gaz în orașul Dragomirești			X				Fonduri europene Anghel Saligny
8	Reabilitare și modernizare strada Izvor (Drum Forestier Baicu)			X		14,5 km		
9	Înființarea unei pârtii de schi în orașul Dragomirești			X			50.000.000 lei	
10	Dezvoltarea învățământului general și profesional			X				
11	Construire și amenajare bazin de înot didactic			X				
12	Stații de reîncărcare autovehicule electrice			X			738.405 lei	MDRAP CNI
13	Reabilitare moderată clădiri publice			X			1.093.823 lei	AFM sau PNRR
14	Informatizarea și digitalizarea serviciilor publice la nivelul orașului Dragomirești			X				PNR Programul Operațional Creșterea

								Inteligență și Digitalizare 2021 - 2027
15	Dotarea clădirilor publice cu sisteme de încălzire de înaltă eficiență			X				PNRR AFM
16	Dotarea Centrului de Permanență Dragomirești cu aparatură medicală specifică			X				Programul Operațional Sănătate 2021-2027
17	Inființarea platformei industriale Dragomirești			X				Programul Operațional Regional pentru regiunea Nord-Vest 2021-2027
18	Realizarea centurii de ocolire a orașului Dragomirești pentru traficul din zona Valea Baicului spre Bogdan Vodă și Ieud			X				Programul Operațional Regional pentru regiunea Nord-Vest 2021-2027 PNRR
19	Modernizarea parcurilor pentru copii la nivelul orașului Dragomirești			X				Programul Operațional Regional pentru regiunea Nord-Vest 2021-2027
20	Activități de incluziune socială a categoriilor defavorizate și de calificare/recalificare profesională a forței de muncă neocupate			X			15.000.000 lei	Programul Combaterea Sărăciei 2021-2027

4. CONCLUZII

Prezenta documentație urmează a fi analizată și avizată conform legislației în vigoare și apoi aprobată de Consiliul Local al orașului Dragomirești.

Odată aprobat, **Planul Urbanistic General și Regulamentul Local de Urbanism** aferent capătă valoare juridică, oferind instrumentul de lucru necesar administrației locale și județului Maramureș ce vor urmări aplicarea lor.

Stabilirea categoriilor de intervenție și a reglementărilor s-au realizat în baza analizei multicriteriale la nivelul trupurilor componente privind:

- Funcțiunea dominantă în zonă;

- Configurația fondului construit existent și a parcelarului propus;
- Circulația și echiparea edilitară.

Față de posibilitățile de ocupare a resurselor de muncă în raport cu locurile de muncă existente și posibil de realizat, datorită potențialului de dezvoltare a activităților de producție, de servicii și turistice, se preconizează o creștere a interesului pentru dezvoltarea acestor activități precum și a sectorului de locuințe.

Dezvoltarea activităților agrozootehnice, industriale, a serviciilor comerciale și turistice, atât de către agenții economici, cât și de către populație trebuie să fie o prioritate în demersurile de stimulare a organismelor competente centrale și locale, atât din cauza lipsei acestora ca volum și calitate necesară, cât și datorită resurselor pe care le oferă prin crearea de locuri de muncă pentru populația orașului.

Pentru dezvoltarea unei economii performante și ridicarea nivelului de viață al locuitorilor orașului Dragomirești se propune mobilizarea tuturor resurselor fizice și umane, în corelație cu conservarea mediului și a patrimoniului.

Concomitent cu punerea în aplicare a prezentei documentații se vor face demersurile necesare pentru realizarea studiilor de specialitate și proiectelor necesare completării și detalierii documentației (PUZ).

Aplicarea prevederilor **Planului Urbanistic General al orașului Dragomirești**, se face conform **Regulamentului Local de Urbanism aferent Planului Urbanistic General**.